

Poticanje folklornog izričaja popijevkama u Međimurju

Vidović, Mišel

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:790115>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-03**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI

MUZIČKA AKADEMIJA U PULI

Poticanje folklornog izričaja popijevkama u Međimurju

Diplomski rad

Mišel Vidović

Pula, rujan 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Muzička akademija u Puli

Poticanje folklornog izričaja popijevkama u Međimurju

Diplomski rad

Mišel Vidović

JMBAG: 0303047983, redoviti student

Studijski smjer: Glazbena pedagogija

Predmet: Hrvatska folklorna glazba

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Znanost o umjetnosti

Znanstvena grana: Muzikologija i etnomuzikologija

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Ivana Paula Gortan-Carlin

Pula, 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani   Mišel Vidović   , kandidat za magistra
                                  Glazbene   pedagogije   ovime
izjavljujem da je ovaj Diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na
mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene
bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Diplomskog rada nije napisan na
nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši
bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi
rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

                                  Mišel Vidović

U Puli,   16. ,   rujna   godine

Sadržaj

1. UVOD	8
1.1. Predmet istraživanja	8
1.2. Cilj istraživanja.....	8
1.3. Definiranje polazišne teze	9
1.4. Konzultirana literatura.....	9
1.5. Metodologija	10
1.6. Nacrt obrade	10
2. MEĐIMURJE (VRATIŠINEC) – OPĆENITO.....	11
2.1. Međimurje kroz povijest	11
2.2. Vratišinec (rodno mjesto Vinka Žganca) kroz povijest.....	14
3. VINKO ŽGANEC (1890.-1976.).....	17
3.1. Životopis Vinka Žganca	17
3.2. Razdoblja u etnomuzikološkom radu Vinka Žganca.....	21
3.2.1. Prvo razdoblje (1908. – 1925.).....	22
3.2.2. Drugo razdoblje (1926. – 1944.)	23
3.2.3. Treće razdoblje (1945. – 1964.)	24
3.2.4. Čvrto razdoblje (1965. – 1976.).....	26
3.3. Vinko Žganec i Florijan Andrašec	28
4. MEĐIMURSKA POPIJEVKA	32
5. KULTURNO – UMJETNIČKA DRUŠTVA MEĐIMURJA (IZBOR)	35
5.1. KUD dr. Vinko Žganec, Vratišinec.....	35
5.1.1. Folklorna sekcija	36
5.1.2. Tamburaška sekcija	37
5.1.3. Pjevački zbor	38
5.1.4. Međimurske popijevke pri KUD-u „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec	39
5.2. KUD „Kaštel“ Pribislavec	39
5.2.1. Međimurske popijevke pri KUD-u „Kaštel“ Pribislavec	40
5.3. KUU „Zvon“ Mala Subotica	40
5.3.1. Međimurske popijevke pri KUU „Zvon“ Mala Subotica	41
6. ŽGANČEVI ZAPISI NA REPERTOARU MEĐIMURSKIH KULTURNO UMJETNIČKIH DRUŠTAVA – ISTRAŽIVANJE NA TERENU.....	42
6.1. Iz repertoara KUD-a „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec	42
6.1.1. „MEĐIMURSKI LEPI DEČKI“	42
6.1.2. „ČRNE ČIZME“	45

6.1.3. „NABRALA JE JAGODE PETROVSKE“	47
6.2. Iz repertoara KUD-a „Kaštel“ Pribislavec.....	50
6.2.1. „BAROŠ OJ BARICE“	50
6.2.2. „KAJ SE PRIPETILO“	53
6.2.3. „TURKI ROBE“	55
6.3. Iz repertoara KUU „Zvon“ Mala Subotica.....	58
6.3.1. „DOŠLA SAM VAM JAPA DIMO“	58
6.3.2. „REGICA“	61
6.3.3. „OJ VULICA PREŠTIMANA“	63
7. ZAKLJUČAK	68
8. LITERATURA	70
8. 1. Mrežne stranice	71
9. POPIS SLIKA	72
10. SAŽETAK.....	74
11. ABSTRACT	75

1. UVOD

1.1. Predmet istraživanja

Tema ovog diplomskog rada usko je vezana uz život i djelovanje etnomuzikologa Vinka Žganca (Vratišinec, 20. siječnja 1890. – Zagreb, 12. prosinca 1976.). Rad se bavi usporedbom njegovih notnih i tekstualnih zapisa međimurskih popijevki koji se i danas pjevaju. Postavlja se znanstveno pitanje: Potiče li se folklorni izričaj popijevkama u Međimurju. Kako bi odgovorili na ovo pitanje, predmet istraživanja su folklorni zapisi koje je Vinko Žganac zabilježio te uporaba njegovih zabilježenih pjesama u KUD-ovima Međimurja. Na malom području Međimurske županije postoji veliki broj Kulturno umjetničkih društava koji se služe zapisima Vinka Žganca. Prilikom interpretacije zapisa KUD-ovi se koriste svojim vlastitim tumačenjem. Različite interpretacije i tumačenja određenoga zapisa posebno su vidljiva iz izvedbi pojedinih popijevki. Jedna popijevka može se izvesti na nekoliko različitih načina zadržavajući svoju izvornu tradicijsku vrijednost i autentičnost svojstvenu Međimurju.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja ovoga rada je ustanoviti koriste li se folklorne popijevke, koje je zabilježio Vinko Žganac, u KUD-ovima Međimurja. Također, cilj je utvrditi koje su to popijevke te ih analizirati i usporediti s originalnim zapisima Vinka Žganca. U tu svrhu prikupljeni su aranžmani tri KUD-a: Kulturno umjetničkog društva „*Dr. Vinko Žganec*“ Vratišinec, Kulturno umjetničkog društva „*Kaštel*“ Pribislavec i Kulturno umjetničke udruge „*Zvon*“ Mala Subotica. Temeljni cilj je ustanoviti izvide li se zabilježeni folklorni zapisi i potiče li se njima folklorni izričaj. Ovim se diplomskim radom želi ukazati na to, da se tradicija Međimurja njeguje danas baš kao što se njegovala i nekada, te na taj način ukazati na važnost folklornog izričaja.

1.3. Definiranje polazišne teze

Vinko Žganec zapisivao je note i tekstove međimurskih popijevki prema usmenoj predaji. Ovaj diplomski rad istražuje obrade zapisa Vinka Žganca kao promicatelja međimurske tradicijske glazbe, iz čega proizlaze sljedeće hipoteze:

H1. Kulturno umjetnička društva Međimurja služe se zapisima Vinka Žganca.

H2. Kod pisanja vlastitih aranžmana popijevki, među KUD-ovima postoje razlike.

H3. Tradicijska glazba prenosi se iz naraštaja u naraštaj još od malih nogu. S obzirom na to da se u vrtiću i u osnovnoj školi obrađuju folklorne teme može se pretpostaviti da su i međimurske popijevke, zapisane u Žgančevim zbirkama, adekvatne i mogu biti predmetom obrade na nastavi glazbene kulture.

1.4. Konzultirana literatura

Prilikom pisanja diplomskog rada „*Poticanje folklornog izričaja popijevkama u Međimurju*“ korištena je stručna literatura iz knjižnice „*Nikola Zrinski*“ u Čakovcu i Sveučilišne knjižnice u Puli. Korišteni su i usmeni izvori u suradnji s članova Kulturno umjetničkih društva. Temeljna literatura su tri knjige Vinka Žganca: „*Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja*“ knjige I, II i III. Od velike pomoći bila je i knjiga o Vratišincu autora Ivana Lečeka i Zorana Turka. Spomenuta knjiga obiluje podacima o rodnome mjestu Vinka Žganca kao i o Kulturno umjetničkom društvu „*Dr. Vinko Žganec*“. Više podataka o u Žgančevom životu pružio je članak J. Bezića, kao i uvid u pojedine faze Žgančeva djelovanja. Knjiga Zvonimira Bartolića „*Florijan Andrašec*“ pružila je uvid u odnos između Vinka Žganca i Florijana Andrašeca, njihovu suradnju i prepirke. Korištena je i druga stručna literaturom u potrazi za detaljima iz Žgančeva života.

1.5. Metodologija

Za realizaciju ovog istraživanja primijenjena je metoda razgovora s članovima Kulturno umjetničkih društava iz Vratišince, Pribislavca i Male Subotice. Materijali su prikupljeni u suradnji s voditeljima društava te su nadopunjeni stručnom literaturom. Istraživanje se temelji na devet međimurskih popijevki i njihovoj analizi provedenoj prema zapisima Vinka Žganca. Dakle, za potrebe ovoga rada koristila se već postojeća literatura i istraživanje na terenu. Pristupilo se metodi usporedbe, analize i sinteze.

1.6. Nacrt obrade

Rad započinje osnovnim informacijama o rodnom mjestu Vinka Žganca, Vratišinec. Daje se pregled Međimurja i Vratišince kroz povijest. Zatim se prelazi na opis četiriju razdoblja u etnomuzikološkom radu Vinka Žganca. Opisano je svako pojedinačno razdoblje, a potom se prelazi na analizu narodne popijevke. Odnos Vinka Žganca i Florijana Andrašeca izrazito je zanimljiv pa se ukratko spominje na kraju rada. Kako bi se bolje prikazao njihov odnos priložena su i njihova pisma i prepiske u svezi s međimurskim popijevkama. Rad se dotiče i djelovanja Kulturno umjetničkog društva „*Dr. Vinko Žganec*“ Vratišinec, kroz određene faze, te se analiziraju i uspoređuju dobiveni materijal KUD-a s originalnim zapisima Vinka Žganca. Ista metodologija rada primjenjuje se i na Kulturno umjetničko društvo „*Kaštel*“ iz Pribislavca te Kulturno umjetničku udrugu „*Zvon*“ iz Male Subotice. Svaki notni te tekstualni zapis posebno je analiziran, obrađen i zapisan s naglaskom na sličnosti i razlike, čime se zaključuje ovaj diplomski rad.

2. MEĐIMURJE (VRATIŠINEC) – OPĆENITO

2.1. Međimurje kroz povijest

“Najsjeverniji dio Hrvatske, poznat u narodu, govoru i umjetničkom izrazu kao Međimurje ili Međimorje. Upravo ti nazivi svjedoci su burne prošlosti ovoga kraja. Međimurje se u povijesnim zapisima spominje u 13. stoljeću. Najstarija listina koja izrijeком spominje Međimurje datira iz 1226. godine i govori o sporu braće Mutimira i Egidija Mutimirovića oko imanja Otok kod Preloga i Bistrice (između Kotoribe, Donjeg Vidovca i Donje Dubrave)“. (Leček i Turk, 2018:11).

Slika 1. Položaj Međimurske županije na karti Hrvatske

Izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Datoteka:Međimurska_županija_in_Croatia.svg pristupljeno 14. rujna 2020.

“Zbog svog položaja i prirodnih bogatstava Međimurje je bilo u posjedu mnogih plemićkih obitelji. Neke od njih su obitelj Očić, Roland, Mihalj, Gising, Lacković kao i grofovi Celjski. Godine 1546. kralj Ferdinand, zbog dugovanja, dodjeljuje Međimurje Nikoli Šubiću te tako ono postaje posjednom obitelji Zrinski. U njihovo vrijeme, Međimurje doživljava jedno od svojih najblistavijih povijesnih razdoblja. Zrinski su često nosili titulu hrvatskoga bana. Neki od najslavnijih su: Nikola IV. Sigetski, njegov sin Juraj IV. Zrinski (osnivač tiskare u Nedelišću), Nikola VII. Zrinski (koji je poginuo u Kuršancu za vrijeme lova), njegov brat Petar (koji je pogubljen s Franom Krsto Frankopanom 1671. u Bečkom Novom Mjestu).

Obitelj Zrinski se s vremenom gasi ali ostaje pisana u povijesti Hrvata kao višestoljetni simbol borbe za slobodu.” (Leček i Turk, 2018:11).

”Obitelj Zrinski na čelu Čakovca i Međimurja zamjenjuje bogata češka plemićka obitelj Althan. U njihovo vrijeme Međimurje upravno pripada Mađarskoj točnije Zaladskoj županiji. Nestankom turske opasnosti u Međimurju dolazi do naglog porasta stanovništva i razvoja gospodarskih djelatnosti. Dolazi do razvoja svetačkih katoličkih redova među kojima značajnu ulogu igraju franjevci. Godine 1702. u Međimurju se gradi franjevački samostan, a pet godina kasnije i crkva sv. Nikole u Čakovcu. Nažalost, zbog mnogobrojnih požara i potresa u Međimurju mnoge zgrade bivaju uništene do kraja, a stradao je i sam Stari grad kojega je tadašnji vlasnik Ivan Althan odmah počeo obnavljati i nadograđivati. ”1791. godine Međimurje kupuje grof Juraj Feštetić de Tolna kojem ostaje u vlasništvu sve do završetka I. svjetskog rata. Osim kratkog razdoblja od 1848. do 1861. Međimurje je sve vrijeme bilo pod Ugarskom.” (Leček i Turk, 2018:11)

Slika 2. Karta Međimurja u vrijeme kad je pripadalo Mađarskoj

Izvor: https://starastranica.kotoriba.hr/images/karta_kotoribe_stara_01.jpg pristupljeno 7. rujna 2020.

Važna godina za Međimurje bila je burna 1848. kada ga ban Josip Jelačić priključuje Hrvatskoj. Međimurje ostaje u sastavu Hrvatske punih 13 godina, a od 1861. kada opet postaje vlasništvom Mađarske. U posjedu Mađarske ostat će sve do 1918. godine i završetka Prvog svjetskog rata. Mađarske vlasti nastojale su svim silama „pomadžariti“ Međimurje no to im nije pošlo za rukom zahvaljujući vrlo jakom narodnom otporu na čelu s dr. Ivanom

Novakom iz Macinca. Nakon završetka Prvog svjetskog rata Međimurje postaje sastavnim dijelom Kraljevine SHS (Srba, Hrvata i Slovenaca).

Od 1929. Kraljevina SHS naziva se Kraljevina Jugoslavija i kao takva postoji do 1941. godine kada mađarske vlasti ponovno okupiraju Međimurje i započinju veoma oštru „mađarizaciju.“ Mađarski jezik prisilno se uvodi u škole, urede, javna mjesta, mijenjaju se nazivi ulica, trgova i mnoga međimurska mjesta nose mađarske nazive. Svaki Međimurac koji se bi se digao protiv „mađarizacije“ je bio progonjen, mučen i ubijen u Starom gradu.

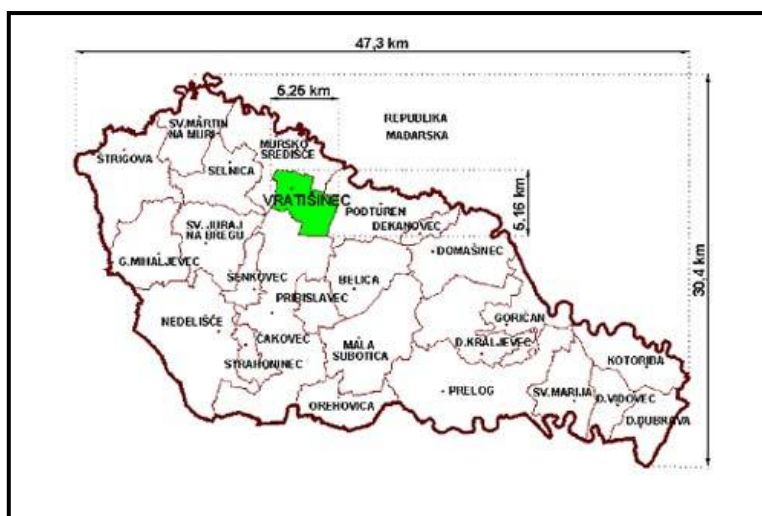
Godine 1945. Međimurje je konačno i zauvijek oslobođeno Mađara i Mađarske vlasti. Za stanovnike Međimurja došli su bolji dani i oni zajedničkim snagama kreću u obnovu svega stradalog u ratu. Na svu sreću, Međimurje nije bilo zahvaćeno Domovinskim ratom, no bez obzira na to, brojni Međimurci su pokazali svoju hrabrost i domoljublje te su među prvima stali u obranu Hrvatske. Po završetku domovinskog rata Međimurje nije bilo uništeno, no osjetio se pad stanovništva kao posljedica ratnih stradanja.

Međimurje, prvi puta u svojoj povijesti, od 1992. godine ima status županije. Status grada imaju Čakovec, Prelog i Mursko Središće, a na području Međimurja nalaze se i 22 općine.

2.2. Vratišinec (rodno mjesto Vinka Žganca) kroz povijest

Jedan od najvećih hrvatskih melografa, muzikologa, zapisivača narodnih plesova, obreda i običaja te svega što je narodni duh stvorio kroz stoljeća, Vinko Žganec, rođen je 22. siječnja 1890. godine u međimurskom selu Vratišinec.

Slika 3. Geografski smještaj Vratišince u Međimurskoj Županiji

Izvor: <http://www.vratisinec.hr/imagesstatic/karta.jpg> pristupljeno 6. rujna 2020.

“Godine 1992. Zastupnički dom Hrvatskog Sabora odredio je novi teritorijalni ustroj općina Republike Hrvatske prema kojem su Vratišincu pripala naselja Peklenica, Krištanovec, Žiškovec, Križovec i Gornji Kraljevec. To dovodi do problema u Općini. Već u siječnju 1993. godine žale se mještani Krištanovca te izdaju priopćenje kojim izjavljuju da žele pripadati Gradu Čakovcu, a ne novonastaloj Općini Vratišinec. Ubrzo nakon toga, još dva mjesta slijede primjer Krištanovca i podnose zahtjev o izlasku iz sastava Općine. Riječ je o Peklenici i Žiškovecu.” (Leček i Turk, 2018:17). Danas Općini Vratišinec pripadaju: selo Vratišinec, Remis i Gornji Kraljevec. Naselja Peklenica i Križovec danas pripadaju gradu Murskom Središću, a Žiškovec i Krištanovec pripadaju gradu Čakovcu.

“Vrlo važno za prvo desetljeće Općine je pitanje osnovne škole. Još je 1992. godine izražena želja da osnovna škola u Vratišincu prestane biti područna škola Osnovne škole Mursko Središće i postane samostalna. To se ostvaruje dvije godine kasnije i škola počinje nositi ime Vinka Žganca. Sam taj događaj svečano je obilježen. Tom prigodom predstavljen je grb Općine. Cilj je bio podsjetiti na otvoreni cvijet (slika 4.). S lijeve je strane bila hrvatska šahovnica, u sredini put s konturama naselja, a na desnoj zeleno polje s granicama općine i konturom župne crkve Uzvišenja Svetog Križa.” (Leček i Turk, 2018:22). Današnji grb u obliku štita prikazuje dvostruki drveni križ iznad kojeg se nalazi pero (slika 5.). Do promjene grba dolazi zbog promjene teritorijalnog ustroja Općine.

Slika 4. Grb općine Vratišinec iz 1997. godine

Izvor: Leček, I. i Turk, Z., 2018.: 22.

Slika 5. Današnji grb općine Vratišinec

Izvor: <http://www.vratisinec.hr/vratisinec%20grb.jpg> pristupljeno 6. rujna 2020.

Općina Vratišinec nalazi se u sastavu Međimurske županije (slika 3.). Smještena je u sjevernom dijelu županije te uz selo Vratišinec u sastav općine ulazi naselja Gornji Kraljevec i zaselak Remis. Sama površina Općine iznosi 1662.32 ha, od čega 754.47 otpada na Vratišinec, a 907.88 ha na Gornji Kraljevec.

“Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Općina je brojala 1984 stanovnika i od toga: 157 ili 7,9% u dobi do 6 godina, 160 ili 8,1% u dobi od 6-14 godina i 123 ili 6,2% u dobi od 14-19 godina. Kategorija radno sposobnih brojila je 1388 stanovnika ili 69,96% u dobi od 15-64 godine. Zanimljivi su podaci koji govore o starenju stanovništva. Kategorija starijih od 60 godina brojila je 386 stanovnika ili 19,46%, a onih preko 60 godina bilo je 279 ili 14,1%. Prema stupnju obrazovanja stanje je bilo ovakvo. Bez škole ili do 3. razreda osnovne škole bilo je 13 stanovnika ili 0,66%, od 4. do 7. razreda bilo ih je 245 ili 12,3%, a s završenom osnovnom školom 418 odnosno 21,1%. Najviše ih je bilo sa završenom srednjom školom, njih 912 ili 45,97% dok je visokoobrazovanih 79 ili 3,98%. ”(Leček i Turk, 2018:64).

Prostor Općine Vratišinec zanimljiv je zbog svojih zemljopisnih obilježja, vrijednih prirodnih resursa, graditeljske i prirodne baštine kao i gospodarskih djelatnosti. Prohodnost i otvorenost ovog prostora, blizina slovenske granice, te neopterećenost tranzitnim prometom važni su elementi u vrednovanju prometno-zemljopisnog položaja Općine.

3. VINKO ŽGANEC (1890.-1976.)

3.1. Životopis Vinka Žganca

U vrijeme rođenja Vinka Žganca, 22. siječnja 1890. godine, Međimurje je politički pripadalo Mađarskoj, pa je Vinko samim time polazio u mađarsku pučku školu, koju je završio u rodnome selu 1901. godine. Bio je sin Marije rođene Rihtarec i Pavla Žganca.

„Marija Žganec je s mužem Pavlom uz Vinka podigla još sedmero djece (Miju, Rudolfa, Martina, Mirka, Rozu, Agu i Tereziju). Uz to što je znala puno pjesama i što je potaknula Vinka Žganca na sakupljanje narodnog blaga, i sama je zapisivala običaje u Vratišincu s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Iza sebe je ostavila preko tisuću stranica rukopisa, a dio tih običaja objavio je Vinko Žganec 1968. godine.“ (Leček i Turk, 2018:69).

Slika 6. Vinko Žganec

Izvor: https://www.enciklopedija.hr/Ilustracije/HE11_1533.jpg pristupljeno 5. rujna 2020.

“Prva tri razreda gimnazije završava u Varaždinu i kao odlikaš dobiva besplatno mjesto u orfanotrofiju u Zagrebu. U Zagrebu pohađa, od četvrtog do šestog razreda, Klasičnu gimnaziju na Gornjem gradu, a sedmi i osmi razred završava u Nadbiskupskom liceju.” (Žganec, 1990:315).

Vinko Žganec maturira 1910. godine s odličnim uspjehom te upisuje Teološki fakultet koji završava 1914. godine. Uz studij Teologije, Vinko je kod profesora Franje Dugana starijeg učio glazbu, nauk o harmoniji, glazbene oblike te poznavanje glazbala. Istovremeno dobiva i poduke iz klavira od direktora Muzičkog konzervatorija, Vjekoslava Rosenberg-Ružića. U Zagrebu 1917. godine upisuje Pravni fakultet, koji kao doktor završava 1921. godine.

Još 1916. godine u Zagrebu, Vinko izdaje prvi svezak «*Hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja*» koji je pobudio veliki interes u kulturnim i političkim krugovima Hrvatske. Svojim djelom Vinko će odigrati veliku ulogu u konačnoj odluci Versajske mirovne konferencije da Međimurje ostane u sastavu Hrvatske. Vinko Žganec spada u redove napredne hrvatske inteligencije.

“Od 1922. radi u Povjereništvu za Međimurje kao županijski službenik, a od 1924. do konca 1925. vrši dužnosti Građanskog povjerenika za Međimurje u Čakovcu u svojstvu vladinog tajnika. To je bila drugostepena administrativna vlast u ono vrijeme u Međimurju. Tu se Vinko Žganec istakao radom na gradnji novih škola po Međimurju kao i popravcima postojećih starih zgrada u kojima se održavala nastava.”(Žganec, 1990:315).

“Kao vladin tajnik bio je 1926. godine premješten u ondašnju Primorsko-krajišku oblast u Karlovcu. Godine 1927. napušta upravnu službu i odlazi u Somobor kao odvjetnički perovođa i otvara odvjetničku kancelariju. U ožujku 1941. godine dolazi u Zagreb gdje je imenovan za javnog bilježnika. Za vrijeme rata ukinuta su javna bilježništva pa obavlja dužnost odvjetnika do lipnja 1943 kada je izabran na mjesto glavnog tajnika u Hrvatskom autorskom društvu u Zagrebu (HAD). Tu ustanovu vodio je do 1. listopada 1945. godine. Kao tajnik HAD-a pristupio je dubljem proučavanju pravnih propisa i prakse iz autorsko-pravne zaštite, a

sudjelovao je i u redakciji normativnih propisa iz područja autorsko-pravne zaštite." (Žganec, 1990:315).

"U razdoblju od 1945. do 1948. godine radi kao muzikolog u Etnografskom muzeju u Zagrebu. U rujnu 1948. godine osniva se u Zagrebu Institut za narodnu umjetnost i Žganec postaje prvi upravitelj toga instituta. Od 1948. godine do jeseni 1966. godine predavao je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu predmet „Muzički folklor“. Bio je glavni inicijator osnivanja Udruženja muzičkih folklorista Jugoslavije. Godine 1952. u Puli predsjedava osnivačkoj skupštini gdje je izabran za prvog predsjednika Društva folklorista Hrvatske. Tu dužnost obnaša do 1963. godine kada je izabran za doživotnog počasnog predsjednika." (Žganec, 1990:316).

Godine 1964. Vinko Žganec dobiva nagradu „Božidar Adžija“ (za djelo „*Hrvatske pučke popijevke iz Koprivnice i okolice*“). Godine 1965. odlikovan je Ordenom rada s crvenom zastavom, a 1970. dobiva nagradu AVNOJ-a (najviše društveno priznanje tadašnje Jugoslavije koje se dodjeljuje samo za vrhunska dostignuća u znanosti i umjetnosti).

"Akademik Vinko Žganec umro je 12. prosinca 1976. godine i pokopan je na vratišinskom groblju. Još za života dao je pristanak u pisanom obliku da Kulturno umjetničko društvo u Vratišincu u nazivu može nositi njegovo ime. Svake godine u Vratišincu KUD obilježava obljetnice rođenja i smrti akademika doktora Vinka Žganca. Tako je 2018. godine više od stotinu pjevača, tamburaša i folkloriša s ponosom prezentiralo međimurske popijevke po zapisu Vinka Žganca na Festivalu Žgančevih zapisa u Vratišincu." (<http://kud-vratisinec.hr/>)

Slika 7. Kulturno – umjetničko društvo „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec

Izvor: <https://www.visitmedimurje.com/images/fp%20vinko%201-61.jpg> pristupljeno 6. rujna 2020.

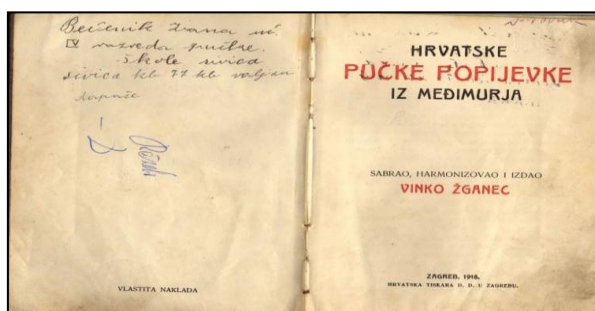
3.2. Razdoblja u etnomuzikološkom radu Vinka Žganca

Jerko Bezić raspoređuje bogatu i raznoliku etnomuzikološku djelatnost Vinka Žganca u četiri razdoblja. Prvo od 1908. do 1925. obilježava objavljivanje zbirki zapisa i harmonizacija narodnih popijevaka iz Međimurja. Drugo od 1926. do 1944. prijelaznog je karaktera. Treće od 1945. do 1964., razdoblje je vrlo intenzivnog profesionalnog etnomuzikološkog rada – terenskih istraživanja, studijskog rada, izdavanja novih zbirki, nastave na Muzičkoj akademiji i organiziranja istraživačkog rada drugih stručnjaka. Četvrto razdoblje od 1965. do 1976. godine započinje uspješnim nastavljanjem trećeg, da bi se u poodmaklim godinama Žgančeva života ograničilo na pripremanje i redigiranje nove velike zbirke iz Međimurja s oko 200 zapisa.

Vinko Žganec svojim osnovnim životnim zadatkom smatra prikupljanje, zapisivanje i objavljivanje folklorne glazbe u Hrvatskoj i izvan nje. Kod samog Žganca te njegovog istraživačkog rada ističu se tri važne odrednice:

1. Žgančev etnomuzikološki rad započinje zapisivanje napjeva i tekstova međimurskih narodnih pjesama
2. Uz mnogo drugih obaveza i poslova, što ih je Žganec imao, on postojano navraća u svoje rodno Međimurje te istražuje i prikuplja građu u svom užem i širem zavičaju
3. Priprema te sistematizacija nekoliko tisuća međimurskih popijevaka za objavljivanje u velikoj zbirci glavna su Žgančeva etnomuzikološka djelatnost u završnih desetak godina njegova života

Slika 8. Prva Žgančeva knjiga Hrvatskih popijevki iz Međimurja

Izvor: https://mmc.hr/images/odjeli/etno08_5b.jpg pristupljeno 7. rujna 2020.

3.2.1. Prvo razdoblje (1908. – 1925.)

Svoj sakupljački rad dr. Vinko Žganec započeo je vrlo rano još kao đak varaždinske gimnazije 1908. godine za vrijeme ljetnih praznika u rodnom Vratišnicu. Narednih godina nastavio je povećavati svoju zbirku nastavivši u Kotiribi, Prelogu te ostalim međimurskim mjestima. Skupivši oko pedesetak zapisa, 1912. godine izlaže referat na sijelu „Zborova duhovne mladeži“ u zagrebačkom sjemeništu. U to je vrijeme, kod profesora Franje Dugana, privatno učio harmoniju i kontrapunkt te sakupljao zapise narodnih pjesama.

„Tako je već 1916. godine u Zagrebu izašla njegova prva zbirka (u vlastitoj nakladi) pod naslovom „*Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja*“. Ta zbirka je, kao ni jedna dosadašnja zbirka narodnih pjesama, pobudila izvanredno gotovo senzacionalno zanimanje cjelokupne hrvatske kulturne javnosti, posebno glazbenih krugova koji su odjednom, u toj drevnoj pjesmi otkrili velika, ali nepoznata glazbena bogatstva narodnog stvaralaštva Međimurja.“ (Žganec, 2006:276)

„Nakon oslobođenja Međimurja, 24. Prosinca 1918, razvija Vinko Žganec svoju prosvjetiteljsku i rodoljubnu djelatnost na svim područjima narodnog života. Tako 11. veljače 1919. vodi u Zagreb, s Ignacijem Lipnjakom, seljački pjevački zbor iz Macinca koji u Hrvatskom glazbenom zavodu izvodi program „Međimurske umjetničke večeri“. Tom zgodom je Vinko Žganec održao i svoje poznato predavanje „*O Međimurju i međimurskoj popijevci*“. Da je ta večer odlično uspjela, znamo iz pera Janka Barlea, koji je u mjesečniku za glazbu *Sveta Cecilija* napisao: „*Molimo naše vrle Međimurce da dođu opet, što prije, u Zagreb i prirede nekoliko koncerata kako bi se najšire općinstvo moglo upoznati s ljepotom hrvatske narodne pjesme*“.“ (Žganec, 1990:316)

„Druga knjiga „*Hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja*“ tiskana je 1920. godine. Četiri godine kasnije, 1924. i 1925., u nakladi Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (JAZU), objavio je dr. Vinko Žganec još dvije knjige „*Hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja*“, čime se već tada, relativno mlad, afirmirao kao etnomuzikolog, obrađivač i skladatelj posebnog tipa. Iz međuratnog razdoblja, osim ovih knjiga, potječe i čitav niz etnomuzikoloških rasprava i članaka.“ (Žganec, 2006:276)

“Sasvim iznimno mjesto u Žgančevu opusu ima njegova politička publicistika koja je nastala u mladim godinama unutar njegova djelovanja u Hrvatskom narodnom pokretu za priključenje Međimurja Hrvatskoj. To su socijalno politički feljtoni koje je tokom ljeta 1908. objavio u listovima *Hrvatstvo* i *Hrvatsko pravo*. Budući da se Žganec nakon Prvog svjetskog rata najvećim dijelom predao sakupljačkom i znanstvenom radu na području etnomuzikologije ta njegova brojna politička i povijesna publicistika iz *Hrvatstva* i *Hrvatskog prava*, *Katoličkog lista*, *Riječkih novina*, *Glasa SHS*, *Kalendara Katoličkog pučkog saveza*, kasnije *Međimurskih novina*, *Glasa Međimurja i Zagorja* te *Međimurskog kolendara*, nezasluženo ostaje zaboravljena. Poglavitito se to odnosi na njegove feljtone koji su u *Hrvatstvu* 1908. izlazili pod naslovom *Gornje Međimurje*, a u *Hrvatskom pravu* pod naslovom *Međimurje spava*. Bilo je to u jeku najteže krize u Hrvatskom narodnom pokretu za priključenje Međimurja Hrvatskoj. Ta kriza poslužila je mladom Žgancu za beskompromisnu kritiku cjelokupnog stanja u Međimurju. Nikad ništa kasnije nije tako bilo beskompromisno, bez ograda o Međimurju napisano. Stoga ti Žgančevi feljtoni – ili crtice kako ih je Žganec nazivao – iako nastali prije skoro nepunog stoljeća, i danas i te kako zaslužuju pozornost tim više što su do sada, tiskani u nedostupnim novinama, bili potpuno nepoznati.” (Bartolić, 2003:70)

3.2.2. Drugo razdoblje (1926. – 1944.)

“Drugo razdoblje (1926-1944) prijelaznog je značaja. U Somboru u Bačkoj Žganec se bavi pretežno pravničkom djelatnošću, prikuplja folkloru glazbu Hrvata u Bačkoj i povremeno nastavlja istraživanja i zapisivanja u Međimurju. Početkom 1941. godine Žganec se vraća u Zagreb. U prvim ratnim godinama izabran je za glavnog tajnika Hrvatskog autorskog društva (HAD). U toj funkciji predlaže da se u HAD-u osnuje arhiv napjeva narodnih pjesama („Zbirka narodnih popijevaka“). HAD prihvaća taj prijedlog i daje sredstva za tiskanje formulara za zapise narodnih vokalnih melodija. Ti su se formulari, uz male izmjene, od 1948. u upotrebljavali u Institutu za narodnu umjetnost u Zagrebu (INU), danas IEF, sve do početka sedamdesetih godina.” (Bezić, 1991:32)

3.2.3. Treće razdoblje (1945. – 1964.)

Treće razdoblje vrijeme je Žgančeva izvanredno intenzivnog, tematikom vrlo raznolikog i profesionalnog etnomuzikološka rada. Godine 1948. Vinko radi na Muzikološkom odsjeku Etnografskog muzeja u Zagrebu te onaša dvije primarne aktivnosti u to vrijeme:

- 1) Opsežna terenska istraživanja i zapisivanje folklorne glazbe u Hrvatskom zagorju, Koprivnici te u njenoj okolici
- 2) Vrlo aktivno sudjelovanje na smotrama folkloru s dvije različite funkcije: radio je kao stručnjak koji prati priredbe te ima utjecaj na sam nastup i pripremu te kao zapisivač i istraživač narodne glazbe jer ima direktan rad i pristup sviračima i pjevačima po završetku priredbe

“Rezultate sudjelovanja na smotrama činile su, doduše, manje rukopisne zbirke notnih zapisa pohranjene u IEF-u, ali kako su se smotre održavale u svim regijama Hrvatske, naš je ugledni etnomuzikolog relativno brzo stekao izvrstan uvid u postojeću folklornu glazbu Hrvatske. To se odrazilo i u poznatoj publikaciji (zbirci) „*Hrvatske narodne pjesme i plesovi*“, svezak I, koju su uredili dr. Vinko Žganec i Nada Sremec a izdala Seljačka sloga u Zagrebu 1951. godine. Polovicu objavljenih napjeva u zbirci zapisao je V. Žganec. U toj zbirci (str. 5-9) objavio je i vlastitu klasifikaciju hrvatske vokalne folklorne glazbe pod naslovom „*Osnovni stilovi hrvatskih narodnih pjesama*“.”(Bezić, 1991:33)

“Najaktivnije razdoblje Žgančevog etnomuzikološkog rada nastaje nakon 1948. godine. Zapisivao je u svim krajevima gdje žive Hrvati, bilo u zemlji ili u Mađarskoj i Austriji. Upotpunjuje građu zapisanih i magnetofonom snimljenih inačica preko s 10.000 pučkih popijevki iz Međimurja, a zatim uređuje također zapise i snimke iz drugih krajeva, koji se nalaze u IEF-u, a ima ih oko 10.000. Kao primjer istaknuo bih „*Narodne popijevke Hrvatskog zagorja*“, svezak I-VIII, ZIF rkp 283 N – 290 N. Posebno treba istaknuti jedinstvene snimke glagoljaškog hrvatskog liturgijskog pjevanja koje je 1955., 1956. i 1957. snimio na otocima Krku, Rabu, Pagu, Braču, Šibenskim otocima i u Istri, kao i u gradovima i mjestima

Hrvatskog primorja. Veliki dio tih snimaka pohranjen je u Staroslavenskom zavodu „Svetozar Ritig“ u Zagrebu.” (Žganec, 1990:317)

“Kao aktivni glazbeni pedagog na Muzičkoj akademiji u Zagrebu prenio je na generacije studenata ljubav za naše narodno blago i kulturnu baštinu naših predaka prema kojoj se neopravdano maćehinski odnosimo. Dokazao je opravdanost njegovanja pučke popijevke, običaja i tradicije općenito. Organizirao je i uspješno vodio ekskurzije po čitavoj Hrvatskoj vodeći studente od mjesta do mjesta da bi zajedno zapisivali i otkrivali još neotkrivene i nepoznate ljepote pučkih popijevaka i običaja. U svim glazbenim udžbenicima koji su tiskani u zemlji od 1945. do naših dana nalazimo mnogo pučkih popijevaka koje je upravo Vinko Žganec zabilježio.” (Žganec, 1990:317)

“Potkraj 1954. godine uspješno povezuje spremnost triju ustanova: Staroslavenskog instituta u Zagrebu, JAZU (Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti) i INU (Instituta za narodnu umjetnost) da pristupe sistemskom istraživanju i magnetofonskom snimanju glagoljaškog pjevanja od Istre do srednje Dalmacije. Tako je otpočeo s radom još jedan projekt na kojem Žganec, od 1955. godine, istražuje i snima glagoljaško pjevanje kao i druge oblike tradicijskog crkvenog puhačkog pjevanja, ponajviše na kvarnerskim otocima i u Dalmaciji, o čemu potonje izvješćuje u Ljetopisima JAZU (knj. 62, 1957; knj. 63, 1959).” (Bezić, 1991:34)

“Spomenuti ću još neke veće rezultate Žgančeva rada koje možemo uključiti u treće etnomuzikološko razdoblje kao što su zbirke „*Međimurje u svojim pjesmama*“ (1958) i „*Hrvatske narodne pjesme kajkavske*“ (1950), Žgančevi prilozi u prvom izdanju „*Muzičke enciklopedije*“ Zagrebačkog Leksikografskog zavoda te prilozi u leksikonu „*Die Musik in Geschichte und Gegenwart*“. ” (Bezić, 1991:35)

3.2.4. Četvrto razdoblje (1965. – 1976.)

U četvrtom razdoblju Vinko Žganec nastavlja jednakom angažiranošću prikupljati građu kao i svih godina do sada. Aktivno se bavi i sudjeluje na znanstvenim skupovima te objavljuje radove od kojih treba istaknuti „*O redigiranju zbirki narodnih popijevaka*“ (1966., München), „*Odnos glagoljaškog crkvenog i svjetovnog pjevanja u Kvarnerskom području*“ (1971.,Krk) te „*Govor varijanata*“ (1971., Zagreb), rad koji se temelji na prikupljenoj građi iz Međimurja.

Slika 9. Žgančev citat

"...većina pjesama u svakoj generaciji, a često i u istoj generaciji varira. To se događa i u životu jednog te istog pjevača, katkada i u veoma kratkim vremenskim razmacima. Moja sakupljena građa u međimurskim pjesmama to jasno dokazuje obiljem primjera."

Izvor: Bezić, 1990.: 35, pristupljeno 7. rujna 2020.

Od velikog mnoštva njegovih referata valjalo bi posebno istaknuti referate „*Muzički folklor naroda Panonskog bazena*“, „*Metrika i ritmika u versifikaciji narodnog deseterca*“ te referat predstavljen 1970. na Međunarodnom kongresu balkanologa u Grazu, „*Glagoljaško pjevanje kao dragocjeno kulturno-historijsko nasljedstvo Hrvata.*“ (Bartolić, 2003:69)

Unatoč svojim već poodmaklim godinama, i dalje se u istraživanju folkloru nije mogao ograničiti samo na Međimurje. Kada se ukazala mogućnost objavljivanja njegove građe prikupljene na području Zeline i okolice, objavio je, 1973. godine, dopunska istraživanja za zbirku iz toga područja (objavljenju 1979. Godine, nakon autorove smrti). Godine 1974. izišla je u Čakovcu Žgančeva zbirka „*Pučke popijevke Hrvata iz okolice Velike Kaniže u Mađarskoj*“ koju je, kao i onu iz Zeline i okolice, za tisak priredio Zvonimir Bartolić. (Bezić, 1991:35)

Nakon navršene osamdesete godine života, veliki hrvatski etnomuzikolog, postepeno smanjuje opseg i intenzitet svoga rada. Od 1971. godine u pripremama rukopisa nove velike međimurske zbirke pomaže mu Miroslav Vuk, rodom Međimurac, profesor glazbe u Zagrebu. Kad su se nakon nekoliko skraćivanja rukopisa zbirke dogovorili za opseg od ukupno 1963

popijevke i prema izvanglazbenim osobinama utvrdili 25 tematskih skupina – bilo je potrebno još samo dovršiti analize notnih zapisa izabranih napjeva. Akademik Žganec je taj posao uspješno započeo već krajem šezdesetih godina i želio da ga i sam dovrši. "Odabrano gradivo rasporedio je u dvadeset i dva fascikla i dvadeset i pet tematskih skupina (popijevke Međimurju, dječje brojalice i pjesme - popijevke o veselju i mladosti, o pojedinim dečkima, pojedinim pucama - o samoći, radničke popijevke (oko doma i u tuđini) - o snehama, zetovima, ženama i muževima - do popijevki o smrti). Zbog opsežnog gradiva Žganec dakako nije stigao analizirati sve napjeve niti izraditi odgovarajuće pregledne tabele metroritamskih obrazaca, tonskih nizova i glazbenih oblika - pa su to bili i ostali neki od zadataka za priređivače. U prvoj knjizi oni su, u skladu sa Žgancevim i Vukovim rasporedom i redoslijedom, zadani materijal organizirali u skupine (pjesme o Medimurju, dječje brojalice i pjesme, pjesme o pticama i zecu. pjesme o proljeću i dvanaest mjeseci u godini, pjesme vezane uz običaje, pjesme uz kola, uz plesove, pjesme u kojima se spominju Turci, te pjesme o crnoj gori). Primjerima koji su skupljani u rasponu od više od pola stoljeća (najstariji je zapisan 1920, najmlađi 1972." (Žganec, 1990.:379)

"Sredinom sedamdesetih, kada je većina izabranih primjera već bila analizirana, Žganec postepeno posustaje, ali tek kraća teška bolest i smrt 12. prosinca 1976. definitivno zaključuju njegov opsegom i sadržajem doista velik etnomuzikološki rad." (Bezić, 1991:36)

Vinko Žganec iza sebe ostavlja prebogatu zakladu skupljenih, ali neobjavljenih hrvatskih pučkih popijevaka. Od čitave velike zaklade njegovih zapisa nakon njegove smrti objavljene su samo četiri knjige: „*Hrvatske pučke popijevke iz Zeline i okolice*“ (1979.) i tri knjige „*Hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja*“ (1990., 1992., 2002.). Objavljivanjem ovih četiriju knjiga zaklada njegove goleme ostavštine niti iz daleka nije iscrpljena. Za hrvatsku etnomuzikologiju neprocjenjiva je šteta što ta građa do sada nije publicirana. Ne manjeg je znanstvenog interesa i njegova obilna korespondencija. Uzme li u obzir sve navedeno, Vinko Žganec, uz Franju Kuhača, do danas ostaje najveće ime u hrvatskog etnomuzikologiji. (Bartolić, 2003:69)

3.3. Vinko Žganec i Florijan Andrašec

Florijan Andrašec bio je Međimurski pučki pjesnik i melograf rodom iz Dekanovca kraj Čakovca, rođen 28. travnja 1888. Godine, a umro je 9. svibnja 1962. godine u rodnom Dekanovcu. Bio je drugo od devetero djece u obitelji oca Matije i majke Terezije. Pučku školu pohađa u Dekanovcu i u Maloj Kaniži u Mađarskoj da bi kasnije u rodnom Dekanovcu učio bačvarski zanat. Za vrijeme prvog svjetskog rata teško je ranjen na ruskom bojištu te je bio otpušten iz vojske 1916. godine. Nekoliko godina nakon toga, Vinko Žganec otkriva njegovu pjesničku te glazbenu nadarenost pa ga šalje u Bervarovu orguljašku školu u Celje. Vraća se u rodni Dekanovec gdje zauzima mjesto orguljaša, zborovođe „Seljačke sloge“ te kapelnika limene glazbe, koju je sam utemeljio.

Slika 12. Florijan Andrašec

Izvor: <https://radiogornjigrad.files.wordpress.com/2019/12/1.-a.-fl.jpg> pristupljeno 4. rujna 2020.

Bio je poznat po tome što je svirao gotovo sve instrumente, pisao pjesme, pripovijesti i članke, bilježio narodne običaje i skladao brojne pjesme. Svoje radove objavljivao je u novinama i kalendarima kao što su „*Međimurske novine*“, „*Međimurski kalendar*“, „*Narodni zagorski kolendar*“, „*Hrvatski međimurski kolendar*“ i „*Hrvatski zagorski kolendar*“. Za života mu je sabrana samo jedna zbirka pjesama pod nazivom „*Međimurske fјjolicе*“. U rukopisu je ostao šaljivi spjev „*Ivekov život i smrt*“ kojega je sam Andrašec i ilustrirao (spominjan i kao Jandrašov Ivek), proza „*Konjara*“ i etnografski zapisi „*Hrvatski svadbeni običaji Međimurja*“. (<http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=545> pristupljeno 22. Kolovoza 2020.)

Florijan Andrašec je Vinku Žgancu prenio 170 popijevaka za njegove zbirke „*Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja 1 i 2*“, a 150 ih je u rukopisu Žgančeve ostavštine. Suradivao je i s Krstom Odakom na operi „*Dorica pleše*“ te je većinu svojih skladbi zamislio kao pučke popijevke poput „*Trlja*“, „*Klet Tončeka Tomaša*“ i „*Rudaš*“. U slobodno vrijeme, Andrašec se bavio slikarstvom i kiparstvom te je za župnu crkvu u Dekanovcu, od umjetnog mramora, izradio glavni oltar u baroknom stilu s kipovima Sv. Petra i Pavla s četiri anđela, a za kapelicu Sv. Florijana izradio je istoimeni kip. U okolici Dekanovca ima više njegovih piljeva i fasadnih kipova, a preša koju je izradio izložena je, između dva rata, i na izložbi samouka 1927. godine u Rimu (Esposizione campionaria). Nažalost, većina slikarskih platna kao i mapa portreta su nakon njegove smrti izgubljeni. (<http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=545> pristupljeno 22. kolovoza 2020.)

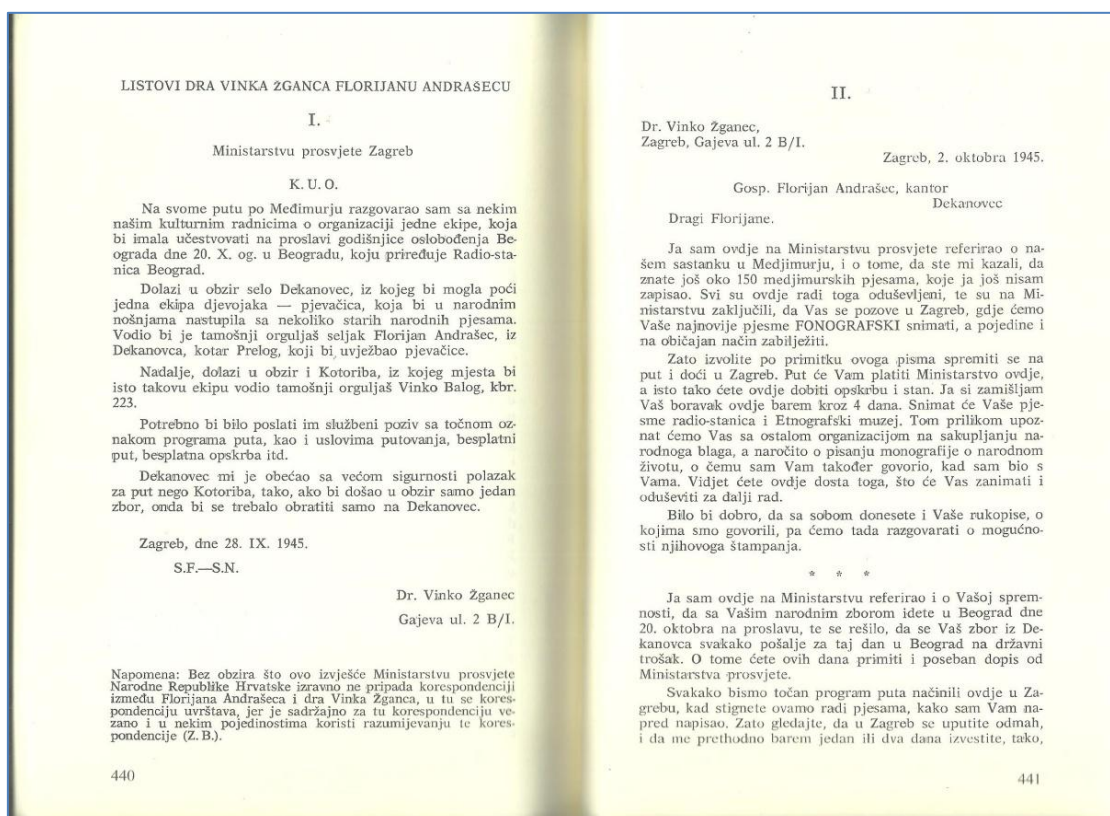
Florijan Andrašec i Vinko Žganec imali su zanimljiv poslovno-prijateljski odnos. O tome govore mnoga pisma, koja možemo naći u Bartolićevoj knjizi o Florijanu Andrašecu. Andrašec je bio orguljaš u župi u rodnom Dekanovcu te neka pisma govore o tome, da je prema Žgancu imao jako veliko poštovanje i visoko mišljenje o njemu. Žganec je zvao Andrašeca da sam svojom „*ekipom*“, (zborom) pjevača i pjevačica ode u Beograd na proslavu oslobođenja Beograda te da će ministarstvo pokriti sve troškove puta + dnevnice. Zanimljivo je i kako se Andrašec žalio Žgancu, da nikad nisu dobili plaćen put u Beograd te dnevnice, pa ga moli, da se to plati.

Žganec nakon nekog vremena saznaje da Andrašec ima 150 novih popijevki, te ga zove u Zagreb, da iste fonetski snime. Puno su spominjali popijevku „*Jambrekov Ivek*“ kojeg je Andrašec slao Žgancu, da posloži metriku te da ispravi pravopis. Možemo zaključiti, da je Andrašec bio Žgančev pravi „*zlatni bunar*“ Međimurskih popijevki, koje zahvaljujući obojici izvodimo i danas. (Bartolić, 2009)

“Korespondencija je oduvijek bila dragocjena dokumentacija ne samo za poznavanje života i rada njihovih autora nego i za poznavanje vremena u kojemu su živjeli i stvarali. Ponajprije se to može reći za listove koje su pisali književnici, znanstvenici i uopće ljudi od pera. To, dakako, ne mora biti pravilo. U našem primjeru radi se o dvojici korespondenata vrlo

različitih, ali i vrlo srodnih, tako da ova korespondencija otvara vrata u dublje poznavanje i dr. Vinka Žganca, čineći samo jedan maleni dio njegove prebogate korespondencije, i Florijana Andrašeca. Nije pretjerano reći da su neki od njihovih listova, koji se sada općinstvu predočuju, prave male rasprave iz kojih doznajemo pojedinosti iz njihova života i rada, a o kojima se, do sada, nigdje nije pisalo.” (Bartolić, 2009:438)

Slika 13. Primjer pisma Florijana Andrašeca i Vinka Žganca

Izvor: Bartolić, Z. 2009.:440

“Poznanstvo dr. Vinka Žganca i Florijana Andrašeca trajalo je gotovo pola stoljeća. Počelo je godine 1916., kada se Andrašec, kao invalid, vratio iz Prvog svjetskog rata. Na žalost, sačuvana pisma predstavljaju samo dio njihove korespondencije, onaj iz razdoblja nakon Drugog svjetskoga rata. Međutim, i ovaj dio njihove korespondencije neobično je dragocjen doprinos poznavanju života i rada dr. Vinka Žganca i Florijana Andrašeca.” (Bartolić, 2009:438)

“Čitava korespondencija obuhvaća 26 listova dr. Vinka Žganca Florijanu Andrašecu, 19 listova Florijana Andrašeca dr. Vinku Žgancu, jedan list dr. Vinka Žganca njegovom starom prijatelju, i zaslužnom kulturnom radniku, odvjetniku Jurju Lajtmanu, spomenuti dopis Ministarstvu Narodne Republike Hrvatske, Andrašecovu zamolbu Zavodu za zaštitu autorskih prava, kao i već spomenutu konferansu, koju je dr. Žganec napisao za nastup Andrašecova dekanovskog zbora na Radio-Zagrebu 19. listopada 1945. Naime, Andrašecov dekanovski zbor, koji je Hrvatsku predstavljao na proslavi obljetnice oslobođenja Beograda, pred odlazak u Beograd nastupio je na Radio-Zagrebu i za hrvatsko slušateljstvo. Tim nastupom na Radio-Zagrebu, kao i odlaskom na proslavu u Beograd, Andrašecu i njegovu zboru, iskazano je posebno priznanje.” (Bartolić, 2009:439)

4. MEĐIMURSKA POPIJEVKA

„Međimurska popijevka sastoji se od stihova koji se pjevaju na melodiju (*vižu*), oblikujući pjesmu (*pesem*). Ispjevana je tonskim nizovima s elementima pentatonike i/ili starocrkvnim modusima (najčešće dorskim i eolskim). Uži melodijski opseg, češći u starijim plesnim napjevima, slijed tonova u nizu i asimetričnost i polimetričnost glavne su značajke ritmičke strukture napjeva koji se pjevaju s naglašenom osjećajnošću.“ (Kovač, 2018:87)

Na sjednici UNESCO-ova Međuvladina odbora za nematerijalnu kulturnu baštinu održanoj 2018. godine, u Port Louisu, u Republici Mauriciusu, *međimurska popevka*, tradicijski napjev Međimurja, kao samostalna nominacija, upisana je na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva. Čitav taj proces započeo je još 2013. kada je *međimurska popevka* upisana je Registar kulturnih dobara RH, a 2016. na inicijativu nositelja, uz stručnu preporuku Povjerenstva za nematerijalnu kulturnu baštinu i odlukom Ministarstva kulture, započelo se s pripremama za izradu nominacije za upis na Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva. (<https://medjimurska-zupanija.hr> pristupljeno 16. rujna 2020.)

Međimurska popijevka neizostavan je dio današnje tradicijske kulture Međimurske županije te omiljen i prepoznatljiv glazbeno-tradicijski znak hrvatskog identiteta, koji pozornost privlači i izvan državnih granica. Prema starosti stihova i prema metričkoj strukturi melodije, napjevi se mogu grupirati u starije i u novije napjeve, a po oblikovno-stilskom i motivsko-tematskim obilježjima na epske i lirske pjesme.

„Pjesme su se u Međimurju do 19. stoljeća pjevale bez pratnje instrumenata, odnosno *a capella*, dok im je kroz 19. i 20. stoljeće pridružuju različiti instrumenti poput harmonike, usne harmonike, citre, cimbala, tambure, violine, bugarije, brača i bajsja. Limena glazba, koja je bila popularna u prvoj polovici 20. stoljeća, također se pojavljuje kao patnja *popijevki*.“ (Kovač, 2018:87)

„Oblici međimurskih pučkih popijevaka razlikuju se od jednolične simetrije koja vlada germanskom i romanskom pučkom i umjetničkom glazbom. Svaka međimurska popijevka ima svoj oblik (formu) koju ne određuje proračunani um nego čuvstvo. Zato je Međimurec, bio mladić ili starac, kad pjeva, veliko dijete i tada miruje. Pjeva zato da ispuni taj mir. On je u svojoj pjesmi čisti umjetnik. Glazbom i riječima kazuje istinu koju ne dokazuje, jer tu istinu, svaki tko ga sluša, osjeća.“ (Žganec, 1990:316)

Žganec "Svoju prvu pučku međimursku popijevku zapisuje u rodnom Vratišincu 1908. godine, kada je kao gimnazijalac, došao u rodni kraj na školske praznike. Popijevku „*Megla se kadi, hajdina cvete*“ pjevala mu je njegova sestra Roza. Kao sjemeništarać Žganec za vrijeme školskih praznika odlazi u Kotoribu gdje, uvježbavajući župni zbor, susreće djevojke koje su osim crkvenih znale pjevati i mnoge svjetovne pučke popijevke. Tamo započinje ozbiljnije zapisivati napjeve ne sluteći do kakvih razmjera će se razviti njegova djelatnost na tom polju. Između ostalih tamo zapisuje i dobro poznatu popijevku „*Zvira voda iz kamena*“." (Bezić, 1970:367)

Slika 10. Notni zapis i tekst pjesme „Megla se kadi“

58

49. Megla se kadi.
Okretno. Vratišinci.

Megla se kadi, hajdi - na') cvete.

Što') bo tu haj - di-nu žel, da') ga na njoj

zr-nja ne. Mlada A-ga') že-la bo, ko-ja već de-

59

vojka ne. Mlada A - ga že-la bo,

ko-ja već de - - voj-ka ne.

Megla se kadi, hajdina cvete.
Što bo tu hajdinu mlatil.
Da ga na njoj zrnja ne!
Mladi Martin mlatil bo,
Koji je već junak ne. Mladi ...

Samo na 2. dio melodije pjeva se daljni tekst:

Aga ide kre⁶⁾ njega.
Veli, da ne za njega.
Daj joj nejl⁷⁾ za njega.
Ne bi išla kre njega.

Srebrna je žnorica,
Koiu nosi Agica.
Išće⁸⁾ lepši prsten zlat,
Koga nosi Tinek mlad.

¹⁾ heljda, ²⁾ tko, ³⁾ kad, ⁴⁾ pjeva se svakoj djevojci i momku.
⁵⁾ kraj, uz, ⁶⁾ ne bi bilo, ⁷⁾ jošte.

Izvor: Žganec V., harmonizacija, 1916.: 58.

Slika 11. Notni zapis i tekst pjesme „Zvira voda iz kamena“

278. Zvira voda iz kamena.

III. Kotoriba.

Zvi-ra vo-da iz ka-me-na hla-dna, stu-de - - na. Ra-sti ru-ža

iz ko-re-na le-pa, čr-le - - - na.

Devojčica ruže brala
Pak je zaspala. Op.

Polek jahal mladi junak
Stiha ju budi:

»Stani gori, divojčica.
'El si zaspala.

Ruže su ti povehnule.
Ke si nabrala.

Dečki su se oženili,
Ke si ljubila.

Se su dekle zamuš³⁴⁾ tišle,
Ke si rada imela«.

Naj se žene, naj se žene,
Dok se zožene.

Naj se ljube, naj se ljube,
Dok se poljube.

Ja sam itak divojčica.
Rajnerova či;

Ljubila bum ja mesara.
Ki je črleni.

Izvor: Lajtman, K., 1999.: 44.

5. KULTURNO – UMJETNIČKA DRUŠTVA MEĐIMURJA (IZBOR)

5.1. KUD dr. Vinko Žganec, Vratišinec

Sami Vratišinčani su poznati po tome što su još od nekada jako dobro pjevali. Na samom početku, svi oni su pjevali po crkvenim zborovima, a kasnije, prije Drugog svjetskog rata, su uspješno djelovali i pjevali u Mješovitom pjevačkom zboru koji je vodio Mirko Žganec, mlađi brat Vinka Žganca.

“Kulturno umjetničko društvo „*dr. Vinko Žganec Vratišinec*“ osnovano je na inicijativu Komisije za prosvjetu i fizičku kulturu Mjesne zajednice Vratišinec, 13. siječnja 1970 godine. Tada je sazvana osnivačka skupština Kulturno umjetničkog društva „Vratišinec“. Međutim, samom osnivanju kulturno umjetničkog društva pristupilo se već u jesen 1969. godine. Pokretač je bila profesorica Dragica Karolina Šimunković i uz nju Stjepan Šimunić. Oni su doslovno išli od kuće do kuće i animirali ljude da se uključe u rad Društva. Odaziv je bio tako dobar da je Mješoviti pjevački zbor okupio već u početku pedesetak članova. Među njima je bilo i onih koji su pjevali u prijeratnom zboru. Već nakon nekoliko mjeseci Društvo je preimenovano i nosi naziv Kulturno umjetničko društvo „*Dr. Vinko Žganec*“ Vratišinec.” (Leček i Turk, 2018:82)

Unutar samog KUD-a danas djeluje nekoliko sekcija, a to su: folklorna sekcija (starija folklorna sekcija, mlađa folklorna sekcija, dječja folklorna sekcija), tamburaška sekcija te pjevački zbor.

Slika 14. Kulturno – umjetničkog društva „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec na smotri folklor

Izvor: <https://cdn.muralist.hr/wp-content/uploads/2014/07/vez%201.jpg> pristupljeno 5. rujna 2020.

5.1.1. Folklorna sekcija

“Folklorna sekcija Društva djelovala je od samog početka. Prvo ju je vodila D. Šimunković, a zatim Katarina Dokuš. Nakon nje voditelj je postao Franjo Likin, učitelj koje je nekada radio u Vratišincu, i vodio ju je dvadeset i pet godina za što su mu se Vratišinčari odužili priznanjem Općine 2007. godine.” (Leček i Turk, 2018:84)

“Godine 1950. mlada učiteljica Zdenka Prenzl osniva „*Seljačku slogu*“ te vodi folklornu sekciju. U početku plesovi i kola praćeni su zvukom harmonike. Školski folklor uglavnom je vezan uz rad učiteljice Henice Žnidar koja uspješno uvježbava kola i plesove Međimurja. Nakon Henice Žnidar sekciju vodi učiteljica Franciska Matoša. ” (<http://kud-vratisinec.hr/> pristupljeno 25.kolovoza 2020.)

Slika 15. Dragica Šimunković s harmonikom

Izvor: Leček, I. i Turk, Z., 2018.:84.

Posljednjih godina, Martina Kuretić Sedlar, učiteljica u OŠ Dr. Vinka Žganca u Vratišincu, uspješno je vodila stariju i dječju folklornu sekciju te je uvela i uvježbavala koreografirani folklor. Značajniji nastupi starije folklorne sekcije bili su: Đakovečki vezovi 1973., Vinkovačke jeseni 1976., Mladost i ljepota Slavonije 1974., Karlovac- Stvaralaštvo mladih 1972., Smotre folklor- Donji Miholjac, Valpovo, Sl. Brod i Pitomača, Au Garten Fest – Graz – Austrija, nastupi u Istri- Motovun, Pula, nastupi u Mađarskoj i Sloveniji, redoviti učesnici Međimurske smotre folklor – Donja Dubrava.

5.1.2. Tamburaška sekcija

“Kroz povijest u Vratišincu su uvijek djelovali glazbenici. Bilo da ih je poučavao kantor u crkvi, ili netko drugi, bilo samouki. U početku su to bili bandisti – limena glazba koja je svirala po svadbama, sprovodima i zabavama. Inače je bila u sastavu vatrogasaca, ali je u Vratišincu bila u sklopu Sokolske čete i malo se zna o njima. Spominje se da se pojavljuju svirači na žičanim instrumentima basu, gitari i guslama. Poznata su nam dvojica od tih svirača. Jedan je Franjo Sovar (Gojnikov), a drugi Mijo Novak. Prva pratnja folklorasima bila harmonika koju su svirali harmonikaši – Ivan Modlic Lackov i kasnije Rudolf Petrinović.” (Leček i Turk, 2018:85)

“Osnivanjem KUD-a javlja se potreba za tamburašima koji bi bili pratnja folkloru, ali i za samostalne nastupe. Tu Vratišinčani trebaju biti zahvalni obitelji Ivice Tomašića, učitelja glazbene kulture u vratišinečkoj školi, koji je priskočio u pomoć s ocem i bratom te su oni pratili folklorashe dok nije završena poduka prve postave tamburaškog sastava. Od tada tamburaši prate folklornu sekciju na svima nastupima, ali bilježe i samostalne nastupe. Tako su nastupili na Večeri tamburice u Prelogu, Smotri tamburaša u Mačkovcu, u glazbenoj emisiji Radio Kaja i drugdje.” (Leček i Turk, 2018:85)

Slika 16. Tamburaška sekcija Kuturno – umjetničkog društva „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec

Izvor: http://www.vratisinec.hr/imagesstatic/kud_z_image046.jpg pristupljeno 5. rujna 2020.

Voditelji tamburaške sekcije od njenog osnutka do danas su: Ivan Novosel (učitelj), Ivica Tomašić (učitelj), Valent Novak, Božidar Korbelj, Mladen Mađarić, Goran Krznar i Nikola Kraljić.

5.1.3. Pjevački zbor

Više od dvadeset godina u Vratišincu nije bilo zbora. Dana 23. veljače 2015. godine osnovan je Mješoviti pjevački zbor „*Dr. Vinko Žganec*“ od strane Katarine Kukovec i Božene Puh. Zbor je brojio dvadesetčetvero članova.

Predsjednica Katarina Kukovec , uz pomoć gospodina Novak Valenta, uspjela je angažirati mladog, talentiranog voditelja, profesora Tomislava Cvrtilu, koji je bio spreman voditi zbor, savjetovati, odabrati pjesme iz opusa sumještanina dr. Vinka Žganca i drugih skladatelja. Na izornoj skupštini odlučeno je da se Zbor financira članarinom od koje će se plaćati voditelj (dirigent). Prvi nastup bio je 12. travnja 2015. godine u župnoj crkvi Uzvišenja sv. Križa. Zatim je osmišljen projekt, koncert povodom Majčinog dana, a nakon toga krenulo se i s projektom Božićni koncert. Najvažniji i najveći projekt je obilježavanje rođenja dr. Vinka Žganca, Festivalom pjevačkih zborova (četvero-glasnih) pod nazivom „*Vincekova zipka*“ s srodnim zborovima koji pjevaju pjesme koje je zapisao dr. Vinko Žganec (Leček i Turk, 2018:89)

Slika 17. Pjevački zbor „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec

Izvor: <https://medijmurje.hr/upload/publish/38164/zipka-4-5c5d5084d3ba3.jpg> pristupljeno 5. rujna 2020.

Voditelji pjevačkog zbora od njegova osnutka do dana su: prof. Dragica Karolina Šimunković, Draženka Tomašić, Josip Valdec, Magda Čerković i Stjepan Horvat.

Među značajnije nastupe pjevačkog zbora spadaju: tridesetominutni nastup u TV emisiji „*Protuletje nam dohaja*“ 1971. godine, sudjelovanje na Smotri pjevačkih zborova Hrvatske u Petrinji 1970. godine, nastupi u Sloveniji (u Ormožu, Slovenskoj Bistrici i Cernu), organizacija i sudjelovanje na Smotri pjevačkih zborova Međimurja, nastup povodom 80-te obljetnice rođenja akademika dr. Vinka Žganca u Etnografskom muzeju u Zagrebu, te brojna druga kulturno-umjetnička i politička događanja i skupovi u periodu od 1971. do 1974. godine. Danas redovito nastupaju s vokalnom skupinom i solisticom Marijom Tuskar Micikom na „*Međimurskoj popevki*“ u Nedelišću i „*Pesmarici naših mamica*“ u Ivanovcu.

5.1.4. Međimurske popijevke pri KUD-u „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec

Od Međimurskih popijevki KUD „Dr. Vinko Žganec“ izvodi: *Da bi se zrušile, Međimurski lepi dečki, Protuletje se otpira, Nabrala je jagode petrovske, Došla mi je ta nedjelja fašenjska, Črne čizme, Senokoše, Kosec kosi, Lepe naše senokoše, Čip čardaš* i mnoge druge. Za potrebe ovog diplomskog rada koristio sam popijevke „Međimurski lepi dečki“, „Nabrala je jagode petrovske“ i „Črne čizme“ koje nalazimo u Žgančevim zapisima a izvodi ih KUD „Dr. Vinko Žganec“.

5.2. KUD „Kaštel“ Pribislavec

Kulturno umjetničko društvo „Kaštel“ Pribislavec osnovano je 1998. godine s ciljem očuvanja kulturne baštine Pribislavca i Međimurja. Djeluje u više sekcija: velika i mala folklorna sekcija, dramska sekcija, tamburaška sekcija i sekcija za pjevanje. Najaktivnija je folklorna sekcija. Folklorna sekcija, u svojim nastupima izvodi pjesme i plesove okupljene u sedam spletova i nekoliko koreografija Nastupali su prenoseći Međimursku pjesmu, ples i glazbu, s velikim folklorošima i tamburašima, 428 puta u Hrvatskoj, u 329 mjesta i gradova te 14 županija.

Od inozemnih nastupa valja izdvojiti one u Švicarskoj, Njemačkoj, Mađarskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Makedoniji i Italiji. Članovi KUD-a se s ponosom prisjećaju i dva nastupa u Luksemburgu gdje su nastupali rame uz rame s 187 zemalja učesnica iz cijelog

svijeta pred velikim vojvodstvom Luksemburga na otvorenju festivala. U 2015. godini na županijskoj su smotri izvornog folklora u Donjoj Dubravi bili proglašeni najboljima te su nastupali na državnom festivalu izvornog folklora u Karlovcu gdje su proglašeni kao drugi po kvaliteti plesa, originalnoj nošnji, pjevanju i glazbenoj pratnji. Dječja folklorna skupina 3 puta je bila predstavnik Međimurske županije na državnim smotrama izvodeći dječje prikaze plesa i igara sa područja Međimurja.

Usporedimo nekoliko Međimurskih popijevki koje izvodi KUD „Kaštel“ Pribislavec i zapisa tih istih popijevki od strane Vinka Žganca.

5.2.1. Međimurske popijevke pri KUD-u „Kaštel“ Pribislavec

Od Međimurskih popijevki KUD „Kaštel“ izvodi: *Katruže, Tak veliju stara mama, Kaj se pripetilo, Mlinar, Raca, Pikuša, Klinček, Vija se kolo, Turki robe, Falila se Jagica, Baroš oj Barice, Igrajte nam japa* i mnoge druge. Za potrebe ovog diplomskog rada koristio sam popijevke „Baroš oj Barice“, „Kaj se pripetilo“ i „Turki robe“ koje nalazimo u Žgančevim zapisima a izvodi ih KUD „Kaštel“.

5.3. KUU „Zvon“ Mala Subotica

Kulturno umjetnička udruga „Zvon“ župne zajednice Mala Subotica djeluje od prosinca 1996. godine s ciljem poticanja i unapređivanja kulture i etno baštine na području župe i općine Mala Subotica. Osnovna zadaća udruge „Zvon“ je njegovanje kulturne baštine, rad na edukaciji mladih generacija te pronalaženje i prezentiranje javnosti zaboravljenih narodnih običaja, pjesama, plesova i cjelokupnog narodnog blaga Međimurja.

Članstvo u „Zvonu“ je od dječje do starije životne dobi. „Zvon“ je pokretač, inicijator i nositelj niza kulturnih manifestacija u župi i općini, a posljednjih 10 godina domaćini su i organizatori Smotre dječjeg folklornog stvaralaštva.

Udruga okuplja članove u tamburaškoj, folklornoj, dramskoj, etno skupini i zboru. Pokrenuli su i radionicu ručnih radova s ciljem da se uz pomoć starijih žena obnove i rekonstruiraju odjevni predmeti i tekstil, ali i da se taj način izrade i ukrašavanja platna prenese na mlađe generacije. Radionica obuhvaća poduku heklanja, vezenja, zlatovez, izradu aplikacija te rekonstrukciju pojedinih dijelova nošnji prema postojećim modelima.

Redovito nastupaju na svim županijskim smotrama izvornog folklora i smotrama narodnih običaja te na regionalnim smotrama u Hrvatskoj. Ističu se nastupni na Vinkovačkim jesenima, Đakovačkim vezovima, Međunarodnoj smotri folklora u Zagrebu, Kutini, Vrbovcu, Pitomači, Sinju, preko granice u Sloveniji, Mađarskoj, Bosni i Hercegovini, Njemačkoj, Srbiji, Makedoniji, u Italiji na Sicilij i brojnim drugim mjestima. Njihovi tradicionalni nastupi su na Bijelu Nedjelju i uz Dan zahvale za plodove zemlje. Osim pjesama i plesova Međimurja izvode pjesme i plesove iz drugih krajeva Hrvatske: Zagorja, Prigorja, Moslavine, Podravine, Baranje, Splita, Korčule, Sukošana i Hrvata Bunjevaca. Uz nastupe organiziraju i etno izložbe ili manje postavne etno predmeta.

5.3.1. Međimurske popijevke pri KUU „Zvon“ Mala Subotica

Od Međimurskih popijevki KUU „Zvon“ izvodi: *Vu toj turkoj zemlji, Došla sam vam japa dimo, Protuletje se otpira, Ki so dečki kaj valjali, Regica, Falila se Jagica, Klinček, Oj vulica peštimana, Janica je fajn šnešica, Od Središća do Podturna* i mnoge druge. Za potrebe ovog diplomskog rada koristio sam popijevke „Došla sam vam japa dimo“, „Regica“ i „Oj vulica peštimana“ koje nalazimo u Žgančevim zapisima a izvodi ih KUU „Zvon“.

6. ŽGANČEVI ZAPISI NA REPERTOARU MEĐIMURSKIH KULTURNO UMJETNIČKIH DRUŠTAVA – ISTRAŽIVANJE NA TERENU

6.1. Iz repertoara KUD-a „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec

6.1.1. „MEĐIMURSKI LEPI DEČKI“

Vinko Žganec zabilježio je popijevku u Zagrebu 12. srpnja 1949., od kazivača Vinka Glavine rođenog 1906. u Prelogu.

Gledajući predznake, što se tiče tonaliteta, možemo zaključiti da je popijevka pisana u d-molu, međutim kad se pjesma odsvira i izvede, zvučno je to g-mol tonalitet što nas navodi na jednostavan zaključak da je ova Međimurska popijevka pisana dorskim modusom. Pisana u 2/4 mjeri, po obliku dvodijelna pjesma, a tempo je umjereno brz, Allegro moderato.

Slika 18. „Vu Priloku lepi dečki“ – Zapis Vinka Žganca

Vinko Glavina, r. 1906, Prelog
Zagreb, 12.07.1949.

Vu Pri-lo-ku le-pi de-čki vu ši-ro-ki ga-čaj,
sve-tle čiz-me, le-pe sa-re, to njim do-bro pa-še,
sve-tle čiz-me, le-pe sa-re, to njim do-bro pa-še.

* Var.
svetle čizme, le-pe sa-re,

Vu Priloku lepi+ dečki
vu široki gačaj,
svetle čizme, lepe sare,
to njim dobro paše,
svetle čizme, lepe sare,
to njim dobro paše.

Vu Priloku lepi+ dečki
vu široki gačaj,
svetle čizme, lepe sare,
to njim dobro paše.

Saki večer nekaj pečem,
morti pak što dojde,²
otprem bloka, vun naljuknem,³
kaj mimo ne projde.

I ja sam ti stari dečko,
štel bi se ženiti,
makar si i v pedesetim,
moraš moja biti.

Slika 19. „Međimurski lepi dečki“ – Zapis KUD-a „Dr. Vinko Žganec“

Piano

1. Me -đi-mur-ski le-pi de-čki vu ši-ro-kaj ga - čaj sve-tle či-zme tr-de sa-re

7

Pno.

to im do-bro pa - še sve-tle či-zme tr-de sa-re to im do-bro pa - še

2. Sako večer nekaj spečem morti pak što dojde,
bloka otprem, vum poglednem, saki mimo projde

3. Več petnajst let sam dovica, v zamuž nebrem iti,
im sam išče ne tak stara v pedesetom leti

4. I ja sam ti stari dečko, štel bi se ženiti
makar si v pedesetoj, moja moraš biti

5. Međimurski lepi dečki, vu širokaj gačaj,
svetle čizme, trde sare, to im dobro paše

Izvor: Notografija Vidović, M. 2020.

Uspoređujući note i tekst KUD-a „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec s zapisom Vinka Žganca možemo primijetiti jednu bitnu razliku. Naime, sama popijevka se u zapisu Vinka Žganca zove „Vu Priloku lepi dečki“ dok je općepoznata međimurska popijevka „Međimurski lepi dečki“. U Međimurju ćemo vidjeti da se od sela do sela odnosno. od mjesta do mjesta pjeva na istu melodiju različiti tekst. Najbolji primjer je popijevka „Međimurski lepi dečki“ koja se, na primjer, u Prelogu pjeva „Vu Priloku lepi dečki“, u Mačkovcu „V Mačkovcu lepi dečki“ i tako dalje. Na taj način se od mjesta do mjesta želi „dokazati“ da su njihovi dečki najljepši. Tako je i nastala pjesma „Međimurski lepi dečki“, koja ujedinjuje cijelo Međimurje i koja govori kako su u cijelome Međimurju dečki lijepi.

Gledajući tekst možemo zaključiti da, izuzevši početak gdje se javlja drugi naziv mjesta, ostatak ostaje isti. Nekoliko riječi je na izgled promijenjeno, međutim te riječi su istoznačnice koje se samo različito pišu i izgovaraju pošto je Međimurje bogato raznim nazivima i govorima.

Što se tiče melodije, melodija je ista osim kod zadnja četiri takta. U zapisu Vinka Žganca melodija je u zadnja četiri takta uzlazna dok je u zapisu KUD-a silazna. Ova popijevka nalazi se u udžbeniku za 7. razred osnovne škole te je jednostavna za naučiti zbog minimalnih

skokova i zbog postepenog kretanja melodije. Baš zbog toga, primjerena je i za djecu vrtićke dobi.

6.1.2. „ČRNE ČIZME“

Vinko Žganec zabilježio je popijevku 1919. godine od strane nepoznatog autora u Dekanovcu.

Što se tiče tonaliteta, možemo zaključiti da je popijevka pisana u d-molu s puno alteriranih tonova. D-mol sadrži snizilicu b, a gledamo li notni zapis, snizilice b opće nema već se izvodi razriješeni ton b, tj. h. Tek na kraju popijevke javlja se nota h, te zaključujemo da je to d-mol jer i zvučno dolazi do „potvrde“ tonaliteta. Opet možemo govoriti o dorskom modusu.

Pisana u 2/4 mjeri, po obliku dvodijelna pjesma a tempo je okretan i živahan, Allegretto.

Slika 20. „Črne Čizme“ – Zapis Vinka Žganca

12. Črne čizme z vuskimi petami.
Allegretto. Dekanovci.

Cr-ne čiš-me z vuski-mi pe-ta-mi,
ke je herceg po-go-dil vu-ni pod vr--ba-mi.
Tu-li-pan čr-le-ni, al da velka lju-bav

med na - mi. Tu - li - pan čr - le - - ni,
al da vel - ka lju - bav med na - - - mi.

Ljubil sam te grličica draga,
Dok si bila lepi cvet,
Dok si bila mlada. Tulipan

Zapila si čizme i z sarami,
Do jutra si tancala
Z bosimi nogami. Tulipan.

Ali ve si farbu premenila,
Več si mi ne cifrasta,
Kak si predi bila. Tulipan.

Druge snehe idu vu krčmicu,
Jula krpa v zapečku
Staru pocelicu. Tulipan.

Več su zahman čipkice po čeli,
Kajti su te z krčmice,
Dečki vun pomeli. Tulipan.

Ka se sneha s tobom pajdašila,
Taki je pred drugimi
Poštenje zgubila. Tulipan.

Zakaj si se predi shurmastila,
Tomu si si Julika
Sama kriva bila. Tulipan.

Ar ne zraste žito na kocenju!
Popevajte snešice,
Ke ste vu poštenju. Tulipan.

Izvor: Žganec, V. 1920.:19.

Slika 21. „Črne čizme“ – Zapis KUD-a „Dr. Vinko Žganec“

Piano

1. Čr ne či-zmez vu-ski-mi pe -ta mi kaj je Her-ceg po-go dil vu-ni pod vr-

8

Pno.

ba - mi Tu - li - pan čr - le - ni a da vel-ka lju-bav med na - mi

2. Ljubil sam te, gričica draga,
dok si bila lepi cvet, dok si bila mlada
Tulipan črleni.....

3. Ali ve si farbu premenila
već si ne tak cifrasta kak si prejdi bila
Tulipan črleni.....

4. Vec si zahman čipkice po čeli
kajti su te z krečmice dečki vun pomeli
Tulipan črleni.....

5. Ar ne zraste žito na kocenju
popevajte snešice ke ste vu poštenju
Tulipan črleni.....

Izvor: Notografija Vidović, M. 2020.

Notni zapis popijevke „Črne čizme“ KUD-a „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec i zapis Vinka Žganca karakterizira nekoliko razlika. Osim tonaliteta, za koji smo napomenuli da je važno prilagoditi pjevačima, nema nekih značajnijih razlika.

Što se samog teksta tiče, možemo vidjeti da se uopće ne mijenja. Sve kitice se identično pjevaju kao što je Vinko Žganec zapisao, osim treće kitice u kojoj KUD pjeva „*Već si ne tak cifrasta*“, dok je Žganec zapisao „*Već si mi ne cifrasta*“ međutim, kitica ne gubi smisao i značenje ostaje isto.

Možemo zaključiti da KUD „Dr. Vinko Žganec“ iz Vratišince melodijski te tekstualno popijevku „Črne čizme“ izvodi baš kako ju je sam Vinko Žganec zapisao u Međimurskom selu Dekanovec.

Ova popijevka primjerena je za rad s učenicima osnovne škole jer je melodija lako pamtljiva te nema velikih skokova, ali nije primjerena za djecu vrtićke dobi zbog samog tempa popijevke. Tempo je Allegretto, što znači da je dosta brz i živahan pa zbog toga djeca vrtićke dobi nisu u mogućnosti u tom tempu izvesti pravilno popijevku (što se tiče samog teksta i melodije).

6.1.3. „NABRALA JE JAGODE PETROVSKE“

Vinko Žganec zabilježio je popijevku u Svetoj Mariji 1925. godine. od strane Ogranaka Seljačke sloge Nedelišće

Što se tiče tonaliteta, zaključujemo da je popijevka pisana u g-molu. Po obliku je to dvodijelna pjesma pisana u 4/4 mjeri dok je tempo brz i veseo, Allegro.

Slika 22. „Nabrala je jagode petrovske“ – Zapis Vinka Žganca

85.

Ogranak Seljačke sloge, Nedelišće
Sveta Marija, oko 1925. (*)

[Allegro]

Na-bra-la je jagode petrovske, srce mo-je.

Pripjev:

Na li-va-di zombor avetek ze-le-ni ,

ja-go-da ma-le-na, ja-go-di-ca čr-le-na ,

po-zdra-vi mi v Mi-ha-ljev-ci dra-go — ga .

Nabrala je jagode petrovske, srce moje,
nabrala je jagode petrovske, srce moje.
Na livadi zombor+ cvetek zeleni,
jagoda malena, jagodica črlena,
pozdravi mi v Mihaljevci¹ dragoga.

Nabrala je jagode petrovske.+
Nabrala je tri kitice cvetja,
tri kitice čerlenoga+ cvetja.
Kaj nabrala, dragomu je dala.
Zajdi, sunce, doba ti je zajti.

Izvor: Žganec, V. 1992.:114.

Slika 23. „Nabrala je jagode petrovke“ – Zapis KUD-a „Dr. Vinko Žganec“

Nabrala je jagode petrovke

Međimurje
Obrada: Tomislav Cvrtila

Andante **accel.**

1. Na - bra - la je ja - go - de pe - trov - ke sr - ce mo - je. Na li - va - di zum - bul cve - tek
 2. Na - bra - la je tri ki - ti - ce cve - tja, sr - ce mo - je.
 3. Kaj na - bra - la dr - go - mu je da - la, sr - ce mo - je.

Allegro

ze - le - ni. Ja - go - da ma - le - na, ja - go - di - ca čr - le - na,
 po - zdra - vi mi v Me - di - mur - ju dra - go - ga.

Izvor: Notografija Cvrtila, T. 2019.

Usporedbom melodije popijevke „Nabrala je jagode petrovke“ KUD-a „Dr. Vinko Žganec“ te zapisa Vinka Žganca možemo zaključiti da ona ostaje nepromijenjena. Baš kako je Vinko Žganec zapisao melodiju u Svetoj Mariji tako ju danas i KUD izvodi.

Što se tiče samog teksta bitnu razliku možemo primijetiti već u samom naslovu popijevke. Kod KUD-a u naslovu stoji „Nabrala je jagode petrovke“ dok je Vinko zapisao „Nabrala je jagode petrovske“. Nadalje, može primijetiti da KUD izvodi tri kitice dok je Žganec zapisao šest kitica. Primjećuje se sličnosti s zapisom „Vu priloku lepi dečki“. Baš kao što sam prije spomenuo da svako Međimursko selu „stavlja“ u popijevku ime svog sela ili spominje neki njihov događaj, dečke, cure itd. tako u ovoj popijevki možemo primijetiti da u drugom djelu popijevke koji se stalno ponavlja KUD pjeva „Pozdravi mi v Međimurju dragoga“ dok je Vinko u Svetoj Mariji zapisao „Pozdravi mi v Mihaljevci dragoga“. Takvu „pjevačku

slobodu“ samo vidjeli i u popijevki „*Vu priloku lepi dečki*“. Javlja se još i popijevka „*Na Ivanje vu Gorčanu proštenje*“ te melodijski ista popijevka s naslovom „*Na Petrovo vu Mačkovcu proštenje*“ kao i mnoge druge.

Možemo zaključiti, da KUD „*Dr. Vinko Žganec*“ Vratišinec drži do svoje tradicije te se ponosi likom i djelom Vinka Žganca. Pokušavaju na što precizniji način izvesti zapise Vinka Žganca, onako kako ih on sam čuo, vidio te na kraju i zapisao. Na temelju dobivenih zapisa možemo vidjeti, da izvode još mnogo međimurskih popijevki baš po originalnom Žgančevom zapisu. Sve pohvale za KUD „*Dr. Vinko Žganec*“ Vratišinec, na održavanju tradicijske međimurske popijevke.

Što se uporabe ove popijevke u općeobrazovnom školovanju tiče, možemo zaključiti da popijevka „*Nabrala je jagode petrovke*“ nije primjerena za izvedbu te obradu u osnovnoj školi, ni u vrtiću zbog svoje brzine izvedbe, te brzine izgovora riječi. Ako se popijevka ne izvede u tom istom tempu, nego se prebaci u sporiji, ta popijevka gubi svoju motoričnost te poletnost.

6.2. Iz repertoara KUD-a „Kaštel“ Pribislavec

6.2.1. „BAROŠ OJ BARICE“

Vinko Žganec zabilježio je popijevku 20.srpnja 1947., od kazivača Ivana Košaka rođenog 1895. u Prelogu.

Što se tiče tonaliteta, popijevka je pisana u g-molu. Po obliku je to dvodijelna pjesma, a tempo je koračajući, Andante.

Slika 24. „Baroš oj Barice“ – Zapis Vinka Žganca

171.

Ivan Košak, r. 1895., Prelog
Prelog, 20.07.1947.

Musical notation for the first part of the song. It consists of two staves of music in G minor. The first staff has a treble clef and a 3/4 time signature. The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note F4, a quarter note E4, and a quarter note D4. There are various ornaments and dynamics markings. The lyrics are: Ba-roš, oj Ba-ri-ca, kaj sam čul do te-be. The second staff continues the melody with similar notes and ornaments. The lyrics are: Ba-roš, oj Ba-ri-ca, kaj sam čul do te-be?

* Jela Pavčec pjeva ovako:

Musical notation for Jela Pavčec's version of the song. It consists of two staves of music in G minor. The first staff has a treble clef and a 3/4 time signature. The melody is similar to the first part but with some variations in ornamentation. The lyrics are: Ba-roš, oj Ba-ri-ca, kaj sam čul do te-be. The second staff continues the melody. The lyrics are: Ba-roš, oj Ba-ri-ca, kaj sam čul do te-be?

Baroš, oj Barica,
kaj sam čul do tebe,
Baroš, oj Barica,
kaj sam čul do tebe,
Baroš, oj Barica,
kaj sam čul do tebe?

I. (pjevač: Ivan Košak, r. 1895., Prelog)

On: Baroš, oj Barica, kaj sam čul do tebe?
Ja sam čul do tebe da te drugi ljube!

Ona: Ne veruj, golobek, ne veruj, sokolek!

Ona: Ne veruj golobek, ne veruj sakomu!
Ako su zbirali, nesu je plačali,
ja sam je plačala svojimi krajcari,
svojimi krajcari, svojimi dukati.
Ako ne veruješ, pak mi 'tseči glavo,
pak mi 'tseči glavo, pak m' je hiti v Dravo.
Samo pazi, golob, kam glavica mahne,
kam glavica mahne, kam krvčica špricne...

(Dalje ne zna.)

II. (pjevačica: Cecilija Pavčec, r. Kutnjak, r. 1885., Cirkovljan)

iova gotovo je jednako onima u I. varijanti. Slijedi ovaj nastavak i svršetak pjesme:

Ako mi ne verješ, pak me peljaj v goru,
pak me peljaj v goru, pak mi 'tseči glavu,
pak mi 'tseči glavu, pak ju hiti v Dravu.

Moja rusa glava po Dunaju plava,
a ma svetla sablja na bregu hrdava,
i moj mili konjič na bregu shrzava.¹

Izvor: Žganec, V. 2002.: 253.

Slika 25. „Baroš oj Barice“ – Zapis KUD-a „Kaštel“

Piano

7

Pno.

1. Ba roš oj ba - ri - ce kaj sam čul za te - be
kaj sam čul za te - be da te dru - gi lju - be

2. Ne vjeruj golube, ne vjeruj nikome
kak nebi veruval, kad sam te videl sam
kak nebi veruval kad sam te videl sam

3. Da so ti soldati čizmice zbirali
ak so jih zbirali, nesu jih plačali
ak so jih zbirali, nesu jih plačali

4. Ja sam jih plačala s svojimi dukati
z svojimi dukati, z svojimi krajcari
z svojimi dukati, z svojimi krajcari

Izvor: Notografija Vidović, M. 2020.

Uspoređujemo li notni zapis i tekst popijevke „*Baroš oj Barice*“ u izvedbi KUD-a „*Kaštel*“ i izvorni zapis Vinka Žganca možemo primijetiti puno razlika. Prva razlika je u notnom zapisu. Glavna melodija veoma je skokovita. Većinom su skokovi u rasponu od male terce i čiste kvarte, no međutim, ako pjevači nisu intonacijski točni i ti mali skokovi mogu biti problem. U izvedbi KUD-a „*Kaštel*“ prvi dio se dva puta ponavlja, dok se u zapisu Vinka Žganca ponavlja drugi dio. Gospođa Jela Pavčec pjeva na način, da u drugom djelu melodija ide drugačije te nema ponavljanja ni prvog ni drugog djela.

Uspoređujemo li tekst primjećujemo i da se on mijenja u pojedinim dijelovima. KUD „*Kaštel*“ pjeva sve jednoliko te svi pjevači pjevaju sve kitice, dok se u zapisu Vinka Žganca izmjenjuju muški i ženski solisti. I u samome tekstu se javlja značajna razlika.

Pjevač Ivan Košak iz Preloga opet pjeva drugačiji tekst nego što pjeva Cecilija Pavčec iz Cirkovljana (Prelog i Cirkovljan su susjedna mjesta). Gospođa Cecilija pjeva prvih deset stihova identično kao i Ivan Košak, međutim kraj je drugačiji.

Možemo zaključiti da se popijevka „*Baroš oj Barice*“ pjeva i svira potpuno drugačije u KUD-u „*Kaštel*“ Pribislavec u odnosu na zapis Vinka Žganca iz 1947. godine.

Popijevka nije primjerena za izvedbu te obradu u osnovnoj školi, ni u vrtiću, zbog čestih skokova u rasponu terce i kvarte što je za djecu teško, a na to sve još dolazi i „neobičajan“ ritam kojeg treba biti u stanju izvesti. KUD „*Kaštel*“ je taj ritam, te zapis pojednostavio međutim, originalni zapis Vinka Žganca, puno je teže pravilno izvesti.

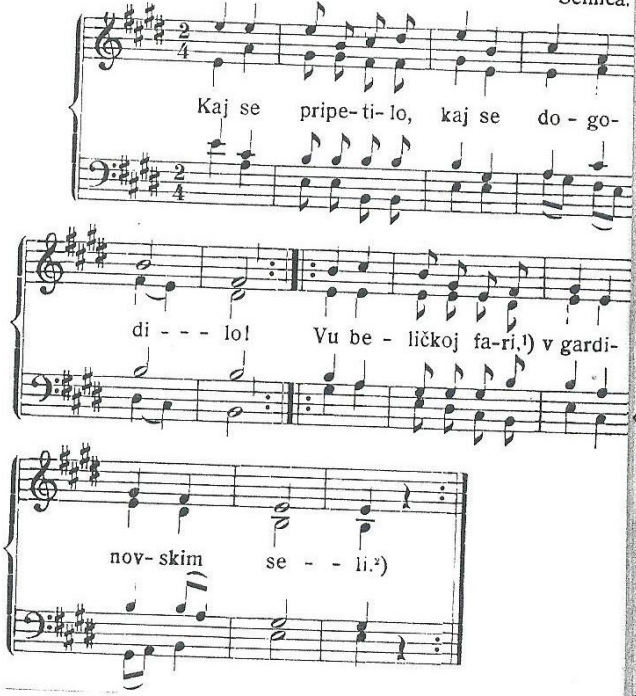
6.2.2. „KAJ SE PRIPETILO“

Vinko Žganec zabilježio je popijevku 1916., od nepoznatog kazivača u Selnici.

Što se tiče tonaliteta, iz priloženog vidimo da je popijevka pisana u A-duru. Po obliku je to dvodijelna pjesma, a tempo je brz, poletan, okretan, Allegretto. Popijevka je veselog karaktera, te je lako pamtljiva.

Slika 26. „Kaj se pripetilo“ – Zapis Vinka Žganca

27. Kaj se pripetilo.
Okretno. Selnica.

Kaj se pripe-ti-lo, kaj se do-go-
di - - - lo! Vu be - ličkoj fa-ri,¹⁾ v gardi-
nov- skim se - - li.²⁾

Jedna devojčica vu šesnajstom leti,
Već je ona štela dva dečke ljubiti.
Dečki oženili, devojku 'stavili,
Pak su v drugim seli fajn puce dobili.
Ta je devojčica malo črnokožna,
Dečki tak veliju, da je jako snažna³⁾.
Ta je devojčica malo preštimana⁴⁾,
Z imenom i s conom⁵⁾ Novak Treza zvana.

¹⁾ Župa Belica, ²⁾ u selu Gardinovci.

Izvor: Žganec, V. 1916.:32.

Slika 27. „Kaj se pripetilo“ – Zapis KUD-a „Kaštel“

Piano

1. Kaj se pri-pe-ti-lo kaj se do-go-di-lo

Pno.

7

vu be-li-čkoj fa-ri gar-di-nov-skem se-li

2. Jedna devojčica, vu šesnajstoj leti (x2)
vec je ona štela dva dečke imeti (x2)

3. Dečki oženili, devojku stavili (x2)
pak su v drugoj seli fajn puce dobili (x2)

4. Ta je devojčica malo črnokožna (x2)
dečki pak veliju da je jako snožna (x2)

Izvor: Notografija Vidović, M. 2020.

Uspoređujući popijevku „*Kaj se pripetilo*“ KUD-a „*Kaštel*“ s zapisom Vinka Žganca možemo primijetiti da u notnom zapisu nema velike razlike. Zapis KUD-a pisan je u drugom tonalitetu, ali zato što je prilagođen mogućnostima pjevača njihovog društva.

Ako gledamo i uspoređujemo sam tekst popijevke možemo zaključiti da se tekst uvelike ne mijenja. Promijenjeno je samo nekoliko riječi npr. u drugoj kitici „*dečke ljubiti*“ u „*dečke imeti*“, te „*dečki pak veliju*“ u „*dečki tak veliju*“. To nisu značajne razlike, ali ih opet valja spomenuti.

Možemo zaključiti da se skoro ili uopće ništa ne mijenja u odnosu na zapis Vinka Žganca te da se pjeva i svira baš kako ju je i sam Vinko zapisao. Razlog tome može biti, što se mjesto „*Gardinovec*“, o kojem se govori u popijevki, nalazi u Općini Belica, u selu do Pribislavca iz kojeg je KUD „*Kaštel*“, pa je godinama ta popijevka bila u blizini samog Pribislavca te su je ljudi često čuli i pjevali bez obzira što je Vinko Žganec tu popijevku zapisao u mjestu Selnica.

Ova popijevka primjerena je za obradu i izvedbu u osnovnoj školi te u vrtiću, zbog svoje poletnosti, živahnosti i lako pamtljive melodije i teksta.

6.2.3. „TURKI ROBE“

Vinko Žganec zabilježio je popijevku 1916., od kazivačice Katice Ujlaki u Kotoribi.

Što se tiče tonaliteta, iz priloženog vidimo da je popijevka pisana u A-duru. Po obliku je to jednodijelna pjesma, a tempo je razigran, Vivace.

Slika 28. „Turki robe“ – Zapis Vinka Žganca

7. Turki robe.*)
Kolo. Kotoriba.

Tur-ki ro-be, Tur-ki ro-be ze-le-no do-
bra-vu, Tur-ki ro-be, Tur-ki ro-be
ze-le-no do-bra-vu.

Porobili snehe i divojke,
Po tem toga te mlade junake.
Turkinja se s Turkom domenkuje:
Kaj očemo robi dela dati?

*)Na istu se melodiju pjevaju pjesme: »Mikor konje po polju zjehavle«, »Ta divojka, ka junakom draga«.

Tem¹⁾ junakom celja²⁾ nakopati,
Tem snešicam drobem švel šivati,
Tem divojkam z jabukom igrati!
Turkinja se s Turkom domenkuje:
Kaj 'očemo robi jesti dati?
Tem junakom hleba hajdinjaka,
Tem snešicam beloga cipova,
Tem divojkam profike³⁾ pogačice.
Turkinja se s Turkom domenkuje:
Kaj 'očemo robi piti dati?
Tem junakom motnoga⁴⁾ Dunaja,
Tem snešicam to črleno vince,
Tem divojkam slatke malažije⁵⁾).

Izvor: Žganec, V. 1916.:9.

Slika 29. „Turki robe“ - Zapis KUD-a „Kaštel“

Piano

1. Tur - ki ro - be tur - ki ro - be ze - le - no du - bra - vo tur - ki

Pno.

ro - be tur - ki ro - be ze - le - no du - bra - vo _____

2. Porobili, porobili snehe i devojke (x2)
3. Turkinja se, turkinja se s turkom domjenkuje (x2)
4. Kaj očemo, kaj očemo robu dela dati (x2)
5. S tem junakom, s tem junakom celinom kopati (x2)
6. A devojkam, a devojkam jabukom igrati (x2)

Izvor: Notografija Vidović, M. 2020.

“Čini se, da ova pjesma podsjeća na doba, kad su Turci gospodovali po Međimurju. Stih „Turki robe zeleno dubravo“ bit će da se proteže na kraj, koji je bio zarašten hrastovom šumom (dubovima – dubrava). Nedaleko Kotoribe je veliko selo Dubrava. U ovom kraju bio je negdje sagrađen Novi Zrinj na obranu od Turaka.“ (Žganec, 1916:106)

Usporedbom popijevke „Turki robe“ u izvedbi KUD-a „Kaštel“ u odnosu na zapis Vinka Žganca možemo zaključiti, da se notni zapis razlikuje samo u posljednja dva takta, koja KUD dodaje da bi dodatno naglasio kraj popijevke te kako bi „promijenio korak“ u plesu (da se plesači poslože za sljedeću kiticu). Tonalitet jer promijenjen zbog samih pjevača, što je uobičajena praksa.

Tekst sadrži bitne razlike. Gledajući zapis Vinka Žganca primjećujemo jako puno teksta, odnosno jako puno kitica koje je on zapisao. Analizirajući ovo popijevku, primjećujemo da sam tekst ima neku „detaljnu priču“ koja nas vodi korak po korak do kraja. KUD „Kaštel“ je skratio tu priču te promijenio i prilagodio neke riječi u samom tekstu. Npr. „domenkuje“ u „domjenkuje“, „robi“ u „roba“, „tim divojkam“ u „a divojkam“ itd.

Zaključno, u ovoj popijevki možemo vidjeti da je melodija ostala ista, skoro nepromijenjena, a kod samog teksta vidljivo je skraćivanje teksta i izmjena nekolicine riječi. Dodatne kitice „izbačene“ su s razlogom. Od KUD-a dobivamo objašnjenje, da se ta popijevka izvodi u jednom spletu kojeg sve zajedno čini pet popijevki te ima određeno vrijeme koje mora trajati, pa se samim time moralo odabrati koje će se kitice izvoditi i stoga su preostale kitice „izbačene“, da bi se poštivala vremenska norma nastupa.

Ova popijevka primjerena za obradu i izvedbu u osnovnoj školi i u vrtiću zbog toga, što je lako pamtljiva, jednodijelnog oblika, jednostavne melodija bez previše skokova. Promišljajući u korist integracije i međupredmetnih tema, ova bi se popijevka mogla naći u udžbeniku hrvatskog jezika i glazbene kulture osnovne škole.

6.3. Iz repertoara KUU „Zvon“ Mala Subotica

6.3.1. „DOŠLA SAM VAM JAPA DIMO“

Vinko Žganec zabilježio je od nepoznatog kazivača Ogranka Seljačke sloge Nedelišće, u Prelogu 21. veljače 1958. godine.

Gledajući predznake, što se tiče tonaliteta, ova popijevka pisana je u d-molu, međutim kad se popijevka odsvira i izvede, zvučno je to g-mol tonalitet što nas dovodi do zaključka da je popijevka pisana dorskim modusom. Pisana u 4/4 mjeri, po obliku dvodijelna pjesma a tempo je veoma brz i živahan, Vivacissimo.

Slika 30. „Došla sam vam japa dimo“ – Zapis Vinka Žganca

"Do-šla sam vam, ja-pa, di - mo kaj bom domaj ce-lo zi - mo.

Pripjev
Raj raj raj raj, raj raj raj, raj raj raj raj, raj raj raj."

"Došla sam vam, japa, dimo
kaj bom domaj celo zimo.
Raj raj raj raj, raj raj raj,
raj raj raj raj, raj raj raj."

"Došla sam vam, japa, dimo
kaj bom domaj celo zimo."

"Hodiš, čerka, kak po drotu,
celom selu si na špotu."

"Nejte,* japa, govoriti,
ja vam moram zamoš iti."

"Muči, muči, čerka moja,
taki bo ti bota tvoja.
Onda ne bo raj raj raj,
onda bode jaj jaj jaj."

"Nej* govori što kaj oče,
vsaki* ljubi koga hoče.
Raj raj raj raj, raj raj raj,
raj raj raj raj, raj raj raj."

Slika 31. „Došla sam vam japa dimo“ - Zapis KUU „Zvon“

The image shows a musical score for the song 'Došla sam vam japa dimo'. It consists of two staves: Piano and Pno. The Piano staff is in 4/4 time and contains the melody with lyrics: 'Do - šla sam-vam ja - pa di - mo kaj bum do - ma ce - lu zi - mu'. The Pno. staff starts with a measure rest of 5 measures, then plays a rhythmic accompaniment with lyrics: 'Šaj raj raj raj ra-ri raj raj šaj raj raj raj ra-ri raj ra - j ra-ri raj raj'. Below the Pno. staff, there are two alternative endings for the piano part, labeled '1.' and '2.'. The lyrics for these endings are: '2. De si bila ćerka moja, zela tebe je nevolja Šaj raj raj.....(2x)' and '3. Dišla sam vam japa malo, za dečkimi na konjaru. Šar raj raj..... (2x)'.

Izvor: Notografija Vidović, M. 2020.

Usporedbom nota KUU-a „Zvon“ iz Male Subotice i zapisa Vinka Žganca uočava se nekoliko razlika. Najveća razlika je tonalitet, ali kao što je već prije spomenuto, tonalitet se prilagođava opsegu glasa pjevača. Sljedeća razlika je u drugom taktu, gdje KUU pjeva melodiju uzlazno, dok kod zapisa melodija „skače“. Razlike vidimo i kod pripjeva, gdje je u zapisu pauza na zadnju dobu dok u KUU pjevaju bez pauza.

Što se tiče samog teksta Međimurske popijevke, vidljivo je nekoliko razlika. Prva razlika je u pripjevu. KUU u pripjevu pjeva „šaj raj raj, rari raj raj ra“ dok je u zapisu „raj raj raj raj, raj raj raj“. Gledajući po kiticama, prva kitica je ista u zapisu i ista u KUU „Zvon“, ali su sve ostale kitice različite.

Zaključno možemo primijetiti da KUU „Zvon“ iz Male Subotice popijevku „Došla sam vam japa dimo“ izvodi na neki svoj način poglavito tekst. Moguće je, da u Maloj Subotici na taj način prenose izvorno svoj tekst. Melodija se razlikuje u par taktova ali time ne mijenja bitno popijevka. Ovaj zapis, Žganec je zapisao u Nedelišću.

Ova popijevka primjerena je za obradu s djecom osnovne škole, jer nije teška za naučiti i nema zahtjevnih tonalnih skokova. Također i djeca vrtićke dobi, predškolarci (zbog opega glasa od 1 oktave) bez problema bi naučila ovu međimursku popijevku.

6.3.2. „REGICA“

Vinko Žganec zabilježio je popijevku u Čakovcu 20. srpnja 1952. godine od kazivača Josipa Kranjeca u Ogranku Seljačke sloge Podturen.

Međimurska popijevka „Regica“ pisana je u d-molu, međutim, kad se svira ta popijevka zvuči u g-molu kako i završava. Popijevka kreće u g-molu te u drugoj rečenici modulira u d-mol, da bi se ponovo vratila u g-mol i tamo završila bez obzira što na početku ima predznake d-mola. Pisana je u 2/2 mjeri u dvodijelnom obliku, živahnim i okretnim tempom, Allegretto.

Slika 32. „Regica“ – Zapis Vinka Žganca

Re-gi-ca je ne-sla kos-com zaj-tre-ka,
pak je sre-la Jam-bre-ko-vog Đu-re-ka,
Re-gi-ca je, tra-la-la, ne-sla kos-com zaj-tre-ka,
pak je sre-la Jam-bre-ko-vog Đu-re-ka.

Regica je nesla koscom zajtreka,
pak je sreła Jambrekovog Đureka,
Regica je, tralala, nesla koscom zajtreka,
pak je sreła Jambrekovog Đureka,
Regica je, tralala, nesla koscom zajtreka,
pak je sreła Jambrekovog Đureka.

Regica je nesla koscom zajtreka¹
pak je sreła Jambrekovog Đureka.
Z visokog se na njega ogledala
pak je korpu doli z glave hitila.

Juha se je z loncem v grabu zmotala,
gibanica se po grabi kotala.²
Gibanicu bum pobrala čisto svu,
juha pak naj z loncom tam vu grabi bu.

Izvor: Žganec, V. 2002.:285.

Slika 33. „Regica“ - Zapis KUU „Zvon“

Piano

1. Re - gi - ca je ne - sla kos - com zaj - tre - ka pak je sre - la Jam - bre - ko - vog Đu - re - ka

9

Pno.

Re - gi - ca je še - ja haj ne - sla kos - com zaj - tre - ka

13

Pno.

1. 2.

pak je sre - la Jam - bre - ko - vog Đu - re - ka ka

Izvor: Notografija Vidović, M. 2020.

Usporedbom nota i teksta Međimurske popijevke „Regica“ u izvedbi KUU „Zvon“ iz Male Subotice i zapisa Vinka Žganca možemo zaključiti, da navedenu popijevku KUU izvodi jako slično, gotovo identično samom zapisu. Ima minimalnih razlika što se tiče melodije, ali popijevka time ne gubi svoju formu i prepoznatljiva je svima. Mala razlika u tekstu, vidljiva je kod drugog djela, gdje KUU pjeva „Regica je šeja haj“, a Vinko je zapisao „Regica je tra la la“. Naime, u mnogim Međimurskim zapisima i popijevkama riječi „šeja haj“ zamjenjuju riječju „tra la la“. Riječima „šeja haj“ plesači naglašavaju dvije dobe (uglavnom to bude udarcima čizmama u pod), te tako daju do znanja, da su to jako bitni dijelovi popijevke na kojima se događaju neke promjene u koreografiji, ili u vidu plesnih koraka, zamjene partnera ili nekog sličnog pokreta.

KUU popijevku „Regica“ izvodi u jednom njihovom tzv. „Međimurskom spletu broj 3“ pa zato pjevaju samo jednu kiticu i nastavljaju odmah dalje s popijevkom „Klinček stoji pod oblokom“. Vinko Žganec je ovu popijevku zapisao u Međimurskom selu Podturen.

Učenici u osnovnoj školi mogu obraditi i dobro otpjevati „Regicu“, iako nije jednostavna za izvođenje zbog modulacije, te nekoliko zahtjevnih skokova u vidu čiste kvinte i kvarte. Djeca u vrtičkoj dobi još nisu u mogućnosti sigurno i točno izvesti „Regicu“ upravo zbog svih spomenutih „zamki“.

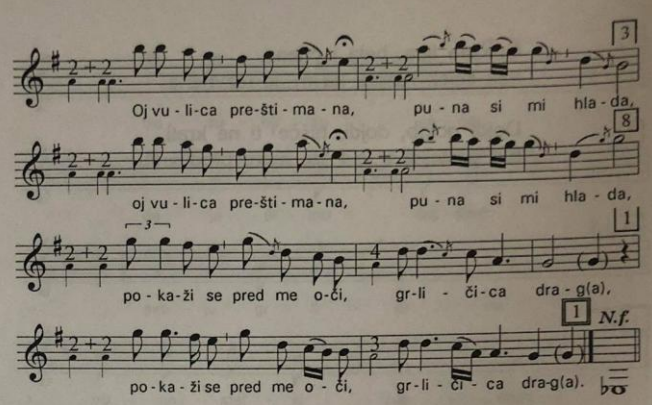
6.3.3. „OJ VULICA PREŠTIMANA“

Vinko Žganec zabilježio je popijevku od kazivačice Kate Lajtman rođene 1884. u Jurčevcu.

Popijevka „Oj vulica preštimana“ pisana je u G-duru u mješovitoj mjeri, u skoro svakom taktu dolazi do promjene složenih osminskih mjera. Dvodijelnog je oblika, veselog je te živahnog karaktera u brzom tempu, Presto.

Slika 34. „Oj vulica preštimana“ – Zapis Vinka Žganca

Kata Lajtman, r. 1884., Jurčevac
Nema podataka o lokalitetu.

Oj vu - li - ca pre - šti - ma - na, pu - na si mi hla - da,
oj vu - li - ca pre - šti - ma - na, pu - na si mi hla - da,
po - ka - ži se pred me o - či, gr - li - či - ca dra - g(a),
po - ka - ži se pred me o - či, gr - li - či - ca dra - g(a). *N.f.*

Oj vulica preštimana, puna si mi hlada,
oj vulica preštimana, puna si mi hlada,
pokaži se pred me oči, grličica drag(a),
pokaži se pred me oči, grličica drag(a).

Oj vulica preštimana, puna si mi hlada,
pokaži se pred me oči, grličica draga.

Nega sunca, nit meseca, temna nam je nočka,
pitam tebe, grličica, de si bila snočka?

Naj sem bila de sem štela, cvetje sem sadila,
pak sem tebe, dragi golob, iz srca spustila.

Zasadi mi šipek ružu pod mojim oblokom,
pak ju pusti naj mi raste kak gojd na visoko.

S kem bu više, s tem bu lepše ružice gledati,
samo ne daj komu goder na prsa metati.

Za me čuvaj jednu ružu, koja bu najlepša,
koja se bo razvijala spod zelenog lista.

Koju si bom predihaval, za te se zmišljal,
s tobom, draga grličica, ljubav povekšaval.

Ljubavna.
Var. br. 559. u zbirci Žganec, 1924.

88

Izvor: Žganec, V. 2002.:88.

Slika 35. „Oj vulica preštimana“ - Zapis KUU „Zvon“

Piano

1. Oj vu-li-ca pre-šti-ma na pu - na si mi hlada

Pno.

8

1. po-ka-ži-se pred-me o-či gr-li - či-ca draga

2. Nega sonca, nit meseca,
temna mi je nočka.
Pitam tebe, grličica,
de si bila snočka?

3. Čekala sam, dragi golub,
pred tvojimi vrati,
nesam mogla ovu nočku
brez goloba spati

4. Zasadi mi šipek ružu
pod mojim oblokom,
pak ju pusti gori rasti
kak goder visoko.

5. S čim bu više, s tem bu lepše
ružice gledati
samo nedaj komu goder
na prsa metati

6. Jednu ružu mi ostavi
štera bo najlepša,
koja se bo razvijala
zmed zelenog lista.

Izvor: Notografija Vidović, M. 2020.

Usporedbom nota KUU „Zvon“ iz Male Subotice i zapisa Vinka Žganca možemo primijetiti, da ima podosta razlika u popijevki „Oj Vulica preštimana“. Kod KUU notni je zapis „jednostavniji“ te je prilagođen sviračima, kako bi lakše pohvatali melodiju. U zapisu Vinka Žganca ima dvije corone te više skokova i ukrasa, što kod KUU nije zapisano. Svrha melodije i na kraju izvedba, te prepoznatljivost pjesme ne gube smisao, pa je tako i zapis KUU dobar za izvedbu.

Prvih nekoliko kitica teksta se ne razlikuje od zapisa Vinka Žganca. Popijevka ima svoju priču, te je KUU osmislio odgovarajuću koreografiju i izvedbu popijevke. Prve dvije kitice popijevke pjevaju muškarci, druge dvije odgovaraju žene, dok preostali dio pjevaju svi. Na taj se način stvara kontrast i dramaturgiju u samom pjevanju i koreografiji. Vjerojatno je to razlog, zašto KUU dodaje kitice i slaže ih na mjesta gdje je to potrebno. Nekoliko riječi u samim kiticama je promijenjeno, npr. početak pete kitice iz „s kem bu više“ u „s čim bu više“ te početak 6. kitice „za me čuvaj jednu ružu“ u „jednu ružu mi ostavi“.

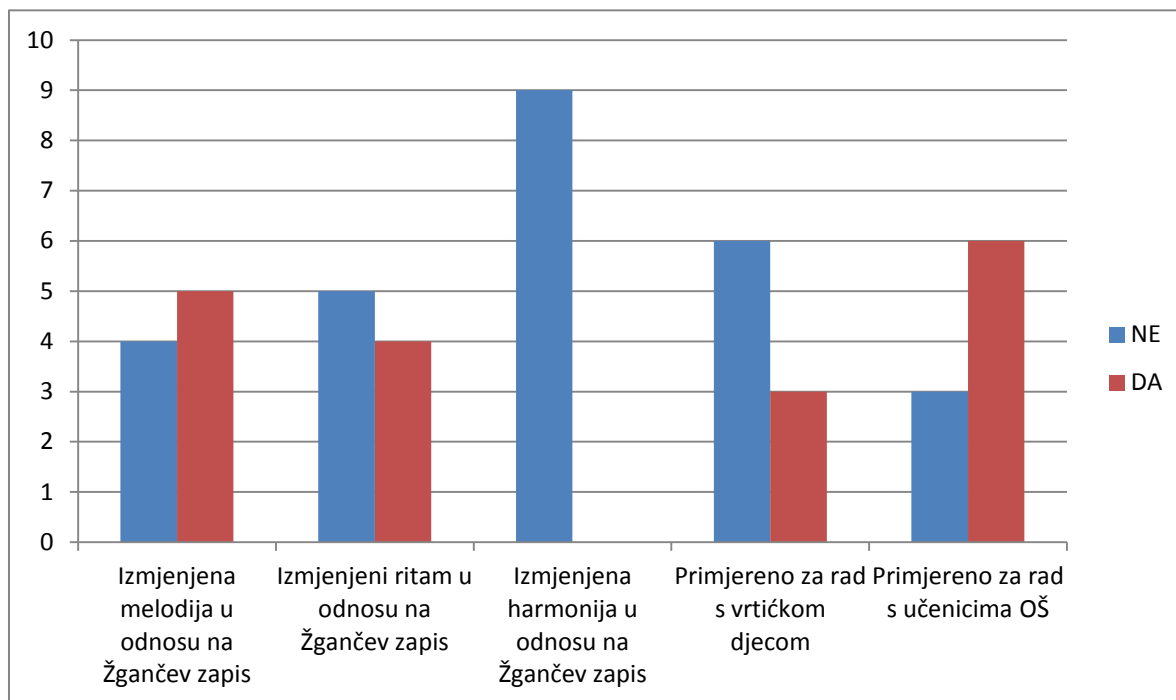
Možemo zaključiti, da izvedba popijevke KUU „Zvon“ iz Male Subotice donosi neku „svježinu“ odabirom koreografije i podjelom dionica na muške i ženske, kao i neku vrstu konverzacije među njima. Taj zapis Vinko Žganec pribilježio je u Jurčevcu (dio Male Subotice), pa zbog toga popijevku KUU izvodi jako blizu onome, kako je i sama Kata Lajtman pjevala.

Ova međimurska popijevka nije primjerena za obradu u osnovnoj školi, kao ni u vrtiću, jer je popijevka vrlo zahtjevna zbog same mjere koja je jako promjenjiva i različitih tonskih skokova i načina izvedbe ove popijevke.

Naziv pjesme	Izmjenjena melodija u odnosu na Žgančev zapis	Izmjenjeni ritam u odnosu na Žgančev zapis	Izmjenjena harmonija u odnosu na Žgančev zapis	Primjerena za rad s vrtičkom djecom	Primjerena za rad s učenicima OŠ	Pjeva ju KUD	Pjevaju je na isti način ostali KUD-ovi	Pjevaju je varirano KUD-ovi
<u>Međimurski lepi dečki</u>	Da	Ne	Ne	Da	Da	KUD „Dr. Vinko Žganec“	KUU „Zvon“	KUD „Kaštel“
<u>Črne čizme</u>	Ne	Ne	Ne	Ne	Da	KUD „Dr. Vinko Žganec“	KUD „Kaštel“, KUU „Zvon“	/
<u>Nabrala je jagode petrovke</u>	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	KUD „Dr. Vinko Žganec“	/	/
<u>Baroš oj Barica</u>	Da	Da	Ne	Ne	Ne	KUD „Kaštel“	/	KUD „Dr. Vinko Žganec“, KUU „Zvon“
<u>Kaj se pripetilo</u>	Ne	Da	Ne	Da	Da	KUD „Kaštel“	KUD „Dr. Vinko Žganec“, KUU „Zvon“	/
<u>Turki robe</u>	Ne	Ne	Ne	Da	Da	KUD „Kaštel“	KUD „Dr. Vinko Žganec“, KUU „Zvon“	/
<u>Došla sam vam japa dimo</u>	Da	Da	Ne	Da	Da	KUU „Zvon“	KUD „Dr. Vinko Žganec“	KUD „Kaštel“
<u>Regica</u>	Da	Ne	Ne	Ne	Da	KUU „Zvon“	KUD „Dr. Vinko Žganec“, KUD „Kaštel“	/
<u>Oj vulica preštimana</u>	Da	Da	Ne	Ne	Ne	KUU „Zvon“	KUD „Kaštel“	/

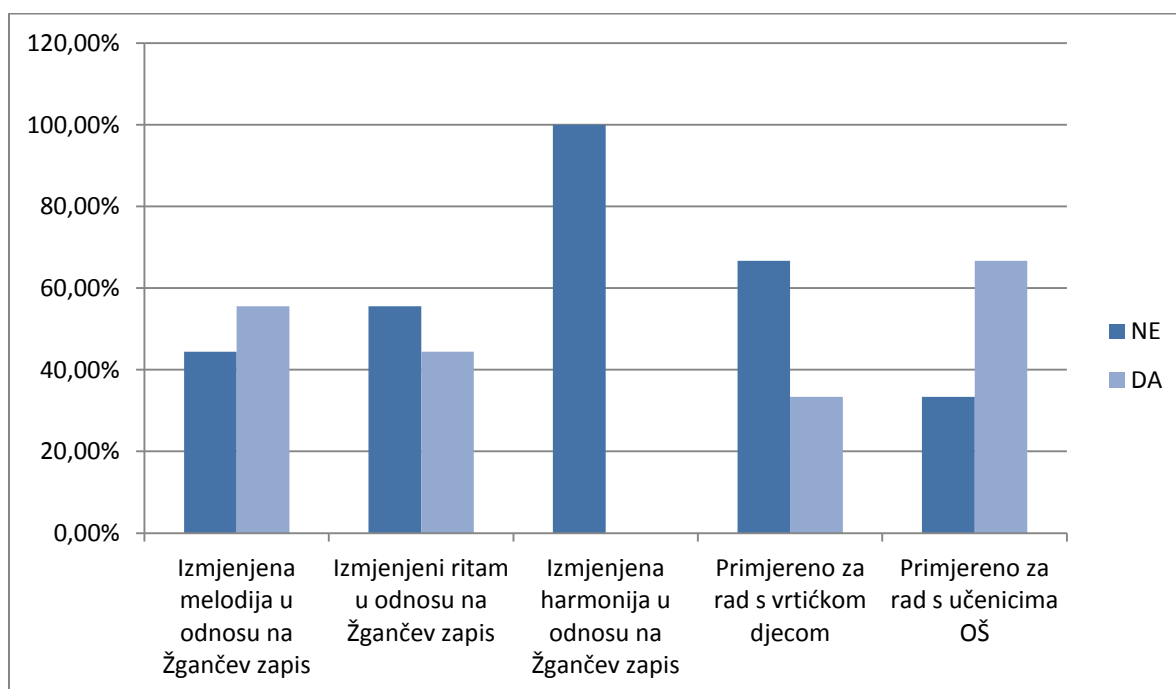
Tablica 1. Usporedba analiziranih međimurskih popijevki

Slika 36. Numerički rezultati izvedeni iz tablice 1.

Izvor: Vidović M., 2020.

Slika 37. Rezultati tablice 1. u postotcima %.

Izvor: Vidović M., 2020.

7. ZAKLJUČAK

Svojim je radom, trudom, upornošću te angažiranošću oko Međimurske popijevke Vinko Žganec zadužio Međimurce te su samim time Međimurci ponosni što njihova popijevka nikad nije zaboravljena. Zahvaljujući Vinku Žgancu međimurska popijevka prenosi se s koljena na koljeno te se zbog njegovih zapisa ta ista popijevka i danas izvodi kao što se nekad izvodila. Analizirajući primjere dobivene od tri Kulturno umjetnička društva (KUD „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, KUD „Kaštel“ Pribislavec, KUU „Zvon“ Mala Subotica) i originalne zapise Vinka Žganca možemo zaključiti da se i dan danas tradicija poštuje u velikoj mjeri. Iz aranžmana pojedinih kulturnih društava izdvojene su isključivo obrade Žgančevih zapisa, te je kod analize fokus bio na razlikama u interpretaciji. Naime, zanimljivo je da se naizgled iste obrade zapravo razlikuju ovisno o mjestu u kojem se izvode. Dobiveni rezultati pokazuju, da je kod analiziranih popijevaka 55,55 % izmijenjena melodija u odnosu na Žgančev zapis, samo 44,44 % je izmijenjen ritam, dok kod harmonije ne nailazimo na izmjene ni kod jedne popijevke. Samo 33,33% analiziranih popijevaka primjereno je za rad s vrtićkom djecom, dok je za rad s osnovnoškolskom djecom primjereno 66,66 %. Većina pjesama izvodi se na identičan način kao što su se izvodile i nekad. Kod nekih pjesama promijenjeno je nekoliko riječi, zbog načina na koji svako selo izgovara određenu riječ. Time su uspješno potvrđene i prethodno postavljene hipoteze. Kulturno umjetnička društva Međimurja služe se zapisima Vinka Žganca kod pisanja vlastitih aranžmana. Iako se pojedini zapisi razlikuju od originalnih Žgančevih, jasno je da su isti nastali prema spomenutom uzoru. Obrade popijevaka minimalno se razlikuju od originala i to u samoj interpretaciji pojedinog djela. Time se potvrđuje i hipoteza, da kod pisanja vlastitih aranžmana postoje razlike. Međimurje je specifično po tome, da se od sela do sela govori isto, a opet toliko drugačije. Možemo uzeti za primjer međimursku riječ „*guj (deka)*“ koja se u Gornjem Međimurju izgovara „*gonj*“ u Srednjem Međimurju „*guj*“, a u Donjem Međimurju „*gunj*“. Svako od tih riječi dodano je ili oduzeto jedno slovo. Stoga nam ona može poslužiti kao primjer da se i kod zapisa međimurskih popijevki od sela do sela drugačije izgovara pojedina riječ, ali to sve spada u ono pravo „bogatstvo Međimurja“. Djelomično je potvrđena i treća hipoteza, da međimurske popijevke, zapisane u Žgančevim zbirkama, mogu biti predmetom obradbe na nastavi glazbene kulture. Neke popijevke poput: *Međimurski lepi dečki*, *Črne čizme*, *Kaj se pripetilo*, *Turki robe*, *Došla sam vam japa dimo* i *Regica* primjerena su za rad s djecom osnovne škole, dok *Baroš oj Barice*, *Nabrala je jagode petrovske* i *Oj vulica preštimana* nisu. Isto tako su za

rad s vrtićkom djecom primjerene popijevke: *Međimurski lepi dečki, Kaj se pripetilo, Turki robe* i *Došla sam vam japa dimo*.

Ovim diplomskim radom nastojalo se dokazati i prikazati da se u Međimurju uvelike poštuje tradicija i tradicijske međimurske popijevke te ukazati da se u KUD-ovima Međimurja potiče folklorni izričaj. „*Kak su popevali naši stari negda, tak danas popevamo i mi*“ riječi su međimurskog kantautora Željka Grahovca, koji također svojim radom potiče folklorni izričaj. Tradicija je važan faktor u formiranju identiteta pojedinca. Ona potiče na razumijevanje onoga što je prethodilo i stvara osjećaj pripadnosti određenoj zajednici, odnosno svijesti o kulturnoj raznolikosti. Na nama je, da tradiciju poštujemo i njegujemo, bilo u obitelji, putem KUD-ova ili podučavajući glazbenu kulturu u obrazovnim ustanovama te istu prenosimo na djecu i unuke da se i oni jednoga dana mogu ponositi svakim otpjevanim zapisom, taktom i notom Međimurske popijevke.

8. LITERATURA

- Bajuk, J. (2017.): *O međimurskom velikanu Vinku Žgancu i njegovom remek djelu*, U N. Čatlaić (ur.), *Hrvatski kajkavski kolendar 2017*. Čakovec: Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu. str. 224–228.
- Bartolić Z. (1978.): *Za vuglom provincija*. Čakovec: Zrinski d.d.
- Bartolić Z. (2003.): *Hrvatski narodni pokret međimurskih hrvata – Sjevernohrvatske tem VII*. Čakovec: Matica hrvatska Čakovec.
- Bartolić Z. (2006.): *Dr. Vinko Žganec 1890.-1976.: U prigodi 30. obljetnice smrti 12.XII. 1976.- 12.XII.2006*. Osijek: Grafika d.o.o.
- Bartolić Z. (2009.): *Florijan Andrašec : međimurski pjesnik, slikar, kipar i skladatelj*. Čakovec: Zrinski d.d.
- Bezić, J. (1991): *Četiri razdoblja u etnomuzikološkom radu Vinka Žganca*, U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca*. Zagreb: Zavod za istraživanje folklor. str. 31–37.
- Bezić, J. (1970): *Akademik Vinko Žganec sam o sebi*. Sarajevo: Zvuk.
- Cingula, Ž., Pavlović, V. i Pletenac, V. (1995): *Međimurska županija*. Zagreb: Školska knjiga.
- Hranjec, S. (2016.): *Cvetnjak Međimorskih popevki*. Čakovec: Matica Hrvatska – Ogranak matice hrvatske u Čakovcu. Zrinski d.d.
- Kovač J. (2018.): *Ljudstvo moj međimursko, imaš blaga i bogatstva*. Nematerijalna baština Međimurja. Muzej Međimurja Čakovec. Pretetinec: Tiskara Letis.
- Lajtman K. (1999.): *Dr. Vinko Žganec, život i djelo*. Diplomski rad. Zagreb: Institut za crkvenu glazbu „Albe Vidaković“ katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- Leček I. i Turk Z. (2018.): *Vratišinec – općina i njeni ljudi*. Pretetinec: Tiskara Letis.
- Zvonar I. (2016.): *Pregled povijesti kajkavske usmene književnosti II. Dio – Vinko Žganec i njegovo doba*. Martinišće, Zabok: Hrvatska udruga Muži zagorskog srca.

Žganec, V. (2006.): *Pučke popijevke hrvata iz okolice Velike kaniže u Mađarskoj*. Čakovec: Matica Hrvatska Čakovec. Zrinski d.d.

Žganec, V. (1916.): *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja – sabrao, harmonizovao i izdao Vinko Žganec*. Zagreb: Hrvatska tiskara d.d.

Žganec, V. (1920.): *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja - drugi svezak - sabrao, harmonizovao i izdao Vinko Žganec*. Zagreb: Hrvatska tiskara d.d.

Žganec, V. (1990.): *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja – Knjiga 1. – za tisak priredili Jerko Bezić i Grozdana Marošević*. Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.

Žganec, V. (1992.): *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja – Knjiga 2. – za tisak priredili Jerko Bezić i Ruža Bonifačić*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.

Žganec, V. (2002.): *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja – Knjiga 3. – za tisak priredili Jerko Bezić, Irena Miholić i Mojca Piškori*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.

Žganec, V. (1966.): *O redigiranju zbirki narodnih popijevaka*. München: Zbornik Volksmusik Südosteuropas: Südosteuropa Schriften, 7. Band.

Žganec, V. (1971.): *Odnos glagoljaškog, crkvenog i svjetovnog pjevanja u Kvarnerskom području*. Krk: Krčki zbornik, sv. 3, str. 145-152.

Žganec, V. (1971.): *Govor varijanata, Zbornik za narodni život i običaje*. Zagreb: knj. 45, str. 725-742.

8. 1. Mrežne stranice

- <http://kud-vratisinec.hr/>
- <https://medjimurska-zupanija.hr/>
- https://hr.wikipedia.org/wiki/Me%C4%91imurska_%C5%BEupanija

9. POPIS SLIKA

- Slika 1. - Položaj Međimurske Županije na karti Hrvatske
- Slika 2. - Karta Međimurja u vrijeme kada je pripadalo Mađarskoj
- Slika 3. - Geografski smještaj Vratišince u Međimurskoj županiji
- Slika 4. - Grb općine iz 1997. godine
- Slika 5. - Današnji grb općine
- Slika 6. - Vinko Žganec
- Slika 7. - Kulturno – umjetničko društvo „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec
- Slika 8. - Prva Žgančeva knjiga Hrvatskih popijevki iz Međimurja
- Slika 9. - Žgančev citat
- Slika 10. - Notni zapis i tekst pjesme „Megla se kadi“
- Slika 11. - Notni zapis i tekst pjesme „Zvira voda“
- Slika 12. - Florijan Andrašec
- Slika 13. - Primjer pisma Florijana Andrašeca i Vinka Žganca
- Slika 14. - Kulturno – umjetničko društvo „Dr. Vinko Žganec“ na smotri folklor
- Slika 15. - Dragica Šimunković sa harmonikom
- Slika 16. - Tamburaška sekcija Kulturno - umjetničkog društva „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec
- Slika 17. - Pjevački zbor „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec
- Slika 18. - „Vu Priloku lepi dečki“ – Zapis Vinka Žganca
- Slika 19. - „Međimurski lepi dečki“ – Zapis KUD-a „Dr. Vinko Žganec“
- Slika 20. - „Črne čizme“ – Zapis Vinka Žganca
- Slika 21. - „Črne čizme“ – Zapis KUD-a „Dr. Vinko Žganec“
- Slika 22. - „Nabrala je jagode petrovske“ – Zapis Vinka Žganca
- Slika 23. - „Nabrala je jagode petrovke“ – Zapis KUD-a „Dr. Vinko Žganec“
- Slika 24. - „Baroš oj Barice“ – Zapis Vinka Žganca
- Slika 25. - „Baroš oj Barice“ – Zapis KUD-a „Kaštel“
- Slika 26. - „Kaj se pripetilo“ – Zapis Vinka Žganca
- Slika 27. - „Kaj se pripetilo“ – Zapis KUD-a „Kaštel“
- Slika 28. - „Turki robe“ – Zapis Vinka Žganca
- Slika 29. - „Turki robe“ - Zapis KUD-a „Kaštel“
- Slika 30. - „Došla sam vam japa dimo“ – Zapis Vinka Žganca

Slika 31. - „Došla sam vam japa dimo“ - Zapis KUU „Zvon“

Slika 32. - „Regica“ – Zapis Vinka Žganca

Slika 33. - „Regica“ - Zapis KUU „Zvon“

Slika 34. - „Oj vulica preštimana“ – Zapis Vinka Žganca

Slika 35.- „Oj vulica preštimana“ - Zapis KUU „Zvon“

Slika 36. - Numerički rezultati izvedeni iz tablice 1

Slika 37. - Rezultati tablice 1. u postocima %.

10. SAŽETAK

Ovaj rad ukratko prikazuje Međimurske popijevke u zapisima Vinka Žganca. Donosi se životopis Vinka Žganca te opisuje rodni kraj i njegov etnomuzikološkom radu. U radu se spominje i odnos Vinka Žganca s Florijanom Andrašecom koji je dozvolio samom Žgancu, da zapisuje popijevke koje je i sam Anadrašec napisao i pjevao te prezentirao s svojom skupinom pjevača. Analizirani su aranžmani Kulturno – umjetničkog društva „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, Kulturno – umjetničkog društva „Kaštel“ Pribislavec te Kulturno – umjetničke udruge „Zvon“ Mala Subotica. Prikupljen je materijal u vidu notnog zapisa te tekstova Međimurski popijevki koje oni izvode. Najviše pažnje posvećeno je usporedbi prikupljenih materijala sa originalnim zapisima Vinka Žganca. Analizirane su obrade popijevaka: *Međimurski lepi dečki*, *Črne čizme*, *Kaj se pripetilo*, *Turki robe*, *Došla sam vam japa dimo*, *Nabrala je jagode petrovke*, *Oj vulica preštimana*, *Regica* i *Baroš oj Barica*. Utvrđeno je, da se kulturno umjetnička društva Međimurja služe zapisima Vinka Žganca kod pisanja vlastitih aranžmana. Iako se pojedini zapisi razlikuju od originalnih Žgančevih, jasno je da su isti nastali prema spomenutom uzoru. Obrade popijevaka minimalno se razlikuju od originala i to u samoj interpretaciji pojedinog djela, zbog razlika u govoru lokalnog stanovništva određenog mjesta. Također, je utvrđeno da, međimurske popijevke zapisane u Žgančevim zbirkama, mogu biti predmetom obradbe na nastavi glazbene kulture. Neke popijevke poput: *Međimurski lepi dečki*, *Črne čizme*, *Kaj se pripetilo*, *Turki robe*, *Došla sam vam japa dimo* i *Regica* primjerena su za rad s djecom osnovne škole, dok *Baroš oj Barice*, *Nabrala je jagode petrovske* i *Oj vulica preštimana* nisu. Isto tako su za rad s vrtićkom djecom primjerene popijevke: *Međimurski lepi dečki*, *Kaj se pripetilo*, *Turki robe* i *Došla sam vam japa dimo*.

11. ABSTRACT

This paper briefly presents songs of Međimurje in the bibliography of Vinko Žganec. It displays biography of Vinko Žganec and describes his homeland and his ethnomusicological work. The paper also mentions the relationship of Vinko Žganec with Florian Andrašec, who allowed Žganec to record songs that Anadrašec himself wrote and sang and presented with his group of singers. The arrangements of the Cultural – artistic society „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, Cultural – artistic society „Kaštel“ Pribislavec and Cultural – artistic association „Zvon“ Mala Subotica, were also analyzed in this paper. Material was collected in the form of a musical notation and texts of songs of Međimurje that they perform. Most attention was paid to the comparison of the collected materials with the original records of Vinko Žganec. Song covers which were analyzed: *Međimurski lepi dečki*, *Črne čizme*, *Kaj se pripetilo*, *Turki robe*, *Došla sam vam japa dimo*, *Nabrala je jagode petrovke*, *Oj vulica preštimana*, *Regica i Baroš oj Barica*. It has been established that the cultural - artistic societies of Međimurje use the records of Vinko Žganec when writing their own arrangements. Although some records differ from the original records of Vinko Žganec, it is clear that they were created according to the mentioned model. The covers of the songs differ minimally from the original in the interpretation of a particular part, due to differences in the speech of the local population of a particular place. Additionally, it has been established that the songs of Međimurje recorded in collections of Vinko Žganec, can be the subject matter in music culture classes. Some songs, such as: *Međimurski lepi dečki*, *Črne čizme*, *Kaj se pripetilo*, *Turki robe*, *Došla sam vam japa dimo* i *Regica* are suitable for working with primary school children, while *Baroš oj Barice*, *Nabrala je jagode petrovske* i *Oj vulica preštimana* are not. Furthermore, for working with kindergarten children suitable songs would be: *Međimurski lepi dečki*, *Kaj se pripetilo*, *Turki robe* i *Došla sam vam japa dimo*.